

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

MAGISTERSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2012 - 2014

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Daniela Jarabá

Zážitkový cestovný ruch v Trenčianskom kraji

Praha 2014

Vedúci diplomovej práce:
RNDr. Antónia Dvoranová

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER COMBINED (PART TIME) STUDIES

2012 - 2014

DIPLOMA THESIS

Daniela Jarabá

Adventure tourism in Trenčín region

Prague 2014

The Diploma Thesis Work Supervisor:
RNDr. Antónia Dvoranová

Prehlásenie

Prehlasujem, že predložená diplomová práca je mojím pôvodným autorským dielom, ktoré som vypracovala samostatne. Všetku literatúru a ďalšie zdroje, z ktorých som pri spracovávaní čerpala, v práci riadne citujem a sú uvedené v zozname použitých zdrojov

Súhlasím s prezenčným sprístupnením svojej práce v univerzitnej knižnici.

V Prahe dňa 28. 02. 2014

Daniela Jarabá

Pod'akovanie

Chcela by som pod'akovať vedúcej práce, pani RNDr. Antónii Dvoranovej za cenné pripomienky a odborné rady, ktorými prispela k vypracovaniu tejto diplomovej práce.

Anotácia

Diplomová práca sa vo svojej teoretickej časti zaoberá zážitkovým cestovným ruchom. Rozoberá základné predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu v Trenčianskom kraji. Ďalej sa zaoberá existujúcimi formami zážitkového cestovného ruchu v kraji a bližšie analyzuje športové aktivity, organizované podujatia a tematické cesty, ktoré je možné v rámci kraja absolvovať. Praktická časť je rozdelená do dvoch častí. Prvá časť je venovaná dotazníkovému prieskumu zameranému na záujem o zážitkový cestovný ruch. Druhá časť vychádza z teoretických poznatkov a informácií získaných z prieskumu a jej výsledkom je návrh nových možností a produktov zážitkového cestovného ruchu.

Kľúčové pojmy

Cestovný ruch, dotazníkový prieskum, emócie, produkt zážitkového cestovného ruchu, Trenčiansky kraj, zážitkový cestovný ruch, zážitok.

Annotation

The Diploma thesis, in its theoretical part deals with adventure tourism. It analyses the basic assumptions for the development of tourism in Trenčín region. It also deals with existing forms of adventure tourism in the region and further analyses sport activities, organized events and special routes that can be completed within the region. The practical part is divided into two parts. First part is devoted to the questionnaire survey aimed to the interest in adventure tourism. Second part is based on both theoretical knowledge and information gained from the survey and results into a proposal of new opportunities and adventure tourism products.

Key words

Adventure tourism, adventure tourism products, emotions, experience, questionnaire survey, tourism, Trenčín region.

OBSAH

ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČASŤ.....	11
1 ZÁŽITKOVÝ CESTOVNÝ RUCH.....	11
1.1 Vymedzenie pojmu cestovný ruch.....	11
1.2 Charakteristika zážitkového cestovného ruchu	12
1.3 Formy zážitkového cestovného ruchu	17
2 PREDPOKLADY ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU V TRENČIANSKOM	
KRAJI	20
2.1 Lokalizačné predpoklady.....	20
2.1.1 Prírodné predpoklady.....	20
2.1.2 Kultúrno-správne predpoklady	24
2.2 Realizačné predpoklady.....	30
2.3 Selektívne predpoklady	32
3 EXISTUJÚCE FORMY ZÁŽITKOVÉHO CESTOVNÉHO RUCHU	
V TRENČIANSKOM KRAJI.....	35
3.1 Kultúrno-spoločenské podujatia	35
3.2 Vidiecka turistika.....	42
3.3 Športové a dobrodružné aktivity.....	44
PRAKTICKÁ ČASŤ	49
4 ANALÝZA DOPYTU PO ZÁŽITKOVOM CESTOVNOM RUCHU	49
4.1 Sekundárny prieskum	49
4.2 Primárny prieskum.....	51
4.2.1 Metóda prieskumu a zber dát.....	51
4.3 Vyhodnotenie marketingového prieskumu.....	52
4.4 Interpretácia výsledkov dotazníkového prieskumu	64
5 NÁVRH NOVÝCH MOŽNOSTÍ ZÁŽITKOVÉHO CESTOVNÉHO RUCHU. 65	
5.1 Na bicykli za zlatou rybkou.....	65
5.2 Cesta priateľstva človeka a koňa	68
5.3 Rozprávková cesta po Bojnicksom zámku.....	71
ZÁVER	74
ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV.....	76

ZOZNAM OBRÁZKOV A GRAFOV	80
ZOZNAM PRÍLOH.....	81

ÚVOD

Cestovný ruch patrí k najdynamickejšie sa rozvíjajúcim odvetviám národných ekonomík. Pre krajiny, ktoré svoj potenciál využívajú pre jeho rozvoj, predstavuje nielen zdroj príjmov, ale prináša im aj ďalšie pozitívne dopady pre ekonomický a sociálny rast.

Zmeny na globálnom trhu cestovného ruchu spôsobujú jeho dynamický rozvoj a vytvárajú priestor pre nové produkty. Cestovný ruch je jednou z perspektívnych oblastí ekonomického rastu na Slovensku, a preto je potrebné sledovať a prispôbovať ponuku novým trendom a novým požiadavkám zo strany účastníkov cestovného ruchu, ktorí sú čoraz náročnejší.

Medzi nové trendy v ponuke produktov a služieb cestovného ruchu, ktoré sa čoraz viac dostávajú do popredia patrí ponuka a sprostredkovanie zážitkov. Pociť zážitku tvorí akúsi pridanú hodnotu ku klasickým produktom a službám cestovného ruchu. Prehliadky pamätihodností, účasť na organizovaných podujatiach a rôznych formách cestovného ruchu dostávajú nový rozmer, ak sú u návštevníkov okrem zraku a sluchu aktivované aj zmysly ako čuch, hmat, chuť, a ak sa okrem pasívneho počúvania vyžaduje aj ich interakcia. Produkty a služby obohatené o zážitky vyvolávajú u návštevníkov emócie, a tým zvyšujú mieru účasti na cestovnom ruchu.

Cieľom práce je navrhnutie nových možností zážitkového cestovného ruchu v Trenčianskom kraji na základe analýzy ponuky a dopytu po tejto forme cestovného ruchu, a tiež na základe dotazníkového prieskumu účastníkov cestovného ruchu.

Teoretická časť diplomovej práce sa venuje vymedzeniu teoretických poznatkov a pozostáva z troch častí. V prvej časti popisuje základné východiská, ktoré sa týkajú definície cestovného ruchu, zážitkového cestovného ruchu, jeho foriem a produktov. Druhá časť sa zaoberá charakteristikou Trenčianskeho kraja z pohľadu základných predpokladov pre rozvoj cestovného ruchu - lokalizačných, realizačných a selektívnych. Posledná časť je venovaná existujúcim formám zážitkového cestovného ruchu v Trenčianskom kraji.

Praktická časť diplomovej práce pozostáva z dotazníkového prieskumu, ktorého cieľom bolo zistiť záujem obyvateľov Trenčianskeho kraja o zážitkový cestovný ruch. Okrem odpovedí potrebných pre potvrdenie, resp. vyvrátenie stanovených hypotéz nám

prieskum poslúžil ako zdroj dôležitých informácií pri navrhovaní nových produktov zážitkového cestovného ruchu.

TEORETICKÁ ČASŤ

1 ZÁŽITKOVÝ CESTOVNÝ RUCH

1.1 Vymedzenie pojmu cestovný ruch

Cestovný ruch patrí v súčasnosti k jedným z najvýznamnejších a dynamicky sa rozvíjajúcich odvetví ekonomiky. Odvetvie cestovného ruchu je významnou súčasťou hospodárstva krajiny, pretože predstavuje zdroj príjmov do štátneho rozpočtu. Multiplikačný efekt cestovného ruchu spočíva vo vytváraní pracovných príležitostí a príjmov, čo súvisí s rozvojom životnej úrovne obyvateľstva. Pre človeka je významný nielen z hľadiska načerpania fyzických a psychických síl, ale aj z hľadiska spoznávania nových miest, kultúr a národov a nadobúdania jazykových zdatností.¹

Definícií vymedzujúcich cestovný ruch je niekoľko. Ich spoločným znakom sú dočasná zmena miesta pobytu, trávenie voľného času a skutočnosť, že hlavným dôvodom cesty nie je zárobková činnosť. *„Cestovný ruch tvorí súbor aktivít v určitom prostredí, ktoré uspokojujú potreby ľudí súvisiace s cestovaním mimo ich trvalého bydliska, bez rozdielu, či dôvodom tohto cestovania je oddych alebo nepravidelná povinnosť (služobná cesta).“²*

Oficiálna definícia cestovného ruchu bola naformulovaná Svetovou turistickou organizáciou (WTO). Podľa nej cestovný ruch *„predstavuje činnosť ľudí, spočívajúcu v cestovaní a pobyte mimo miesta ich obvyklého pobytu po dobu kratšiu ako je jeden rok za účelom využitia voľného času, obchodu a inými účelmi.“³*

V súvislosti s témou a zameraním diplomovej práce, a tiež so zmenami na trhu cestovného ruchu, kde dochádza k zmene preferencií návštevníkov, cestovný ruch najlepšie vystihuje definícia, podľa ktorej sa pod pojmom cestovný ruch rozumie *„súbor činností zameraných na uspokojovanie potrieb súvisiacich s cestovaním*

¹ BALÁŽOVÁ, E., PAPCUNOVÁ, V., JARÁBKOVÁ, J. *Cestovný ruch a samospráva*. 1. vyd. Nitra: Minicipalia, a.s., 2007, s. 3. ISBN 978-80-8069-862-1.

² NOVACKÁ, E., KULČÁKOVÁ, M. *Klient v cestovnom ruchu*. 1.vyd. Bratislava: Eurounion, 1996, s. 9. ISBN 978-80-85568-60-8.

³ KOTÍKOVÁ, H. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. 1.vyd. Praha: Grada, 2013, s. 16. ISBN 978-80-247-4603-6.

*a pobytom osôb mimo miesta trvalého bydliska a zvyčajne vo voľnom čase za účelom odpočinku, poznávania, zdravia, rozptýlenia a zábavy, kultúrneho a športového využitia, služobných ciest a získania komplexného zážitku.*⁴

1.2 Charakteristika zážitkového cestovného ruchu

Vývoj spoločnosti a ekonomiky so sebou prináša aj nové vývojové trendy pre oblasť cestovného ruchu. *„Podľa Európskej komisie rozvoj cestovného ruchu v súčasnosti ovplyvňuje osem trendov, a to globalizácia, demografické zmeny, prístup k informáciám, znalostná ekonomika, orientácia na zákazníka, udržateľný rozvoj, zdravie a wellness a nízkonákladové modely podnikania.*⁵

Za hlavné faktory, ktoré budú mať v budúcnosti výrazný vplyv na rozvoj cestovného ruchu, označila Európska komisia cestovného ruchu (ETC) v roku 2004 demografiu, zdravie, uvedomelosť a vzdelávanie, voľný čas, cestovné skúsenosti, životný štýl, informačné technológie, dopravu, trvalo udržateľný rozvoj a bezpečnosť.

Všeobecným javom dnešnej doby je, že dopyt vytvára ponuku. Ziskovosť ponúkaných tovarov a služieb tak závisí na spotrebiteľoch, ktorí sú čoraz viac uvedomelejší, disponujú väčším disponibilným príjmom a majú viac voľného času.

Otvorenie trhov a rozšírenie možností umožnilo, že cestovanie sa stalo neodmysliteľnou súčasťou života pre väčšinu moderných ľudí. Vďaka tomu je súčasný návštevník skúsenejší, náročnejší, má vyššie očakávania na služby, produkty a ich kvalitu. Cestovatelia vedia lepšie definovať svoje potreby a očakávania, a sú informovanejší o svojich právach.

Zmeny v demografii sú spájané predovšetkým so zvyšovaním priemernej dĺžky života ľudí, čo súvisí so zmenou životného štýlu a uplatňovania zdravšieho stravovania a celkovú orientáciu na zdravý spôsob života. Dochádza k starnutiu obyvateľstva a zvyšovaniu percenta staršej populácie. Seniori sú vitálnejší a majú viac disponibilného

⁴ ORIEŠKA, J. *Služby cestovného ruchu I.* 2.vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá, 2012, s. 22. ISBN 978-80-10-02306-6.

⁵ GUČÍK, P. *Cestovný ruch – Úvod do štúdia.* 1.vyd. Banská Bystrica: DALI-BB, s.r.o., 2010, s. 95. ISBN 978-80-89090-80-8.

kapitálu a voľného času. Zvyšuje sa podiel starších účastníkov v produktívnom veku a seniorov.

Taktiež dochádza k zmene v rodinných štruktúrach. Veľkú časť účastníkov cestovného ruchu tvoria v súčasnosti mladí ľudia, ktorí sú buď slobodní, alebo žijú v partnerskom, prípadne manželskom zväzku, avšak nemajú deti. So zmenou sociálneho statusu žien, ktorá spočíva v ich nezávislosti a väčšej orientácii na kariérny rast ako zakladanie rodín dochádza k ich častejšiemu cestovaniu, či už ako turistiek alebo obchodných cestujúcich.

V súvislosti s uvedomením si dôležitosti zdravia a záujmom o uplatňovanie zdravého životného štýlu stúpa dopyt po zariadeniach poskytujúcich služby wellness a po kúpeľných zariadeniach.

Spotrebné správanie a preferencie návštevníkov sa menia, čo vytvára priestor pre rozvoj nových druhov a foriem cestovného ruchu. Neoddeliteľnou súčasťou produktov a služieb cestovného ruchu sa stáva ich pôsobenie na všetky zmysly človeka a zanechanie zážitku. *„Základným motívom účastníkov cestovného ruchu je získavať zážitky a uspokojovať potreby takých vnemov, ktoré sa vymykajú z bežného života, a ktoré zanechávajú pozitívne výsledky v obnove fyzických a psychických síl.“*⁶

Technologický pokrok prispieva k tomu, že ľudia majú viac voľného času, čo má výrazný vplyv na dopyt po emóciách a zážitkoch. Nároky na možnosti trávenia voľného času, na rôznorodosť a kvalitu služieb sa zvyšujú a návštevníci prejavujú čoraz väčší záujem o aktívnu osobnú účasť a autenticnosť.

V súčasnosti sa práve zážitok a dobrodružstvo stáva dôležitým motívom pri výbere dovolenky a zohráva významnú úlohu ako rozhodujúci faktor určujúci spokojnosť zákazníka. K spokojnosti zákazníka dnes už nestačia len kvalitné ubytovacie a stravovacie služby, čoraz väčší dôraz sa kladie na nemateriálne zložky produktu cestovného ruchu ku ktorým sa zaraďujú práve zážitok a dobrodružstvo.

Jednoznačná definícia zážitku neexistuje, avšak je možné vymedziť jeho základné charakteristiky, ku ktorým patria silná emocionálna zainteresovanosť človeka

⁶ BOROVSÝ, J., SMOLKOVÁ, E., NIŇAJOVÁ, I. *Cestovný ruch: trendy a perspektívy*. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2008, s. 86-87. ISBN 978-80-8078-215-3.

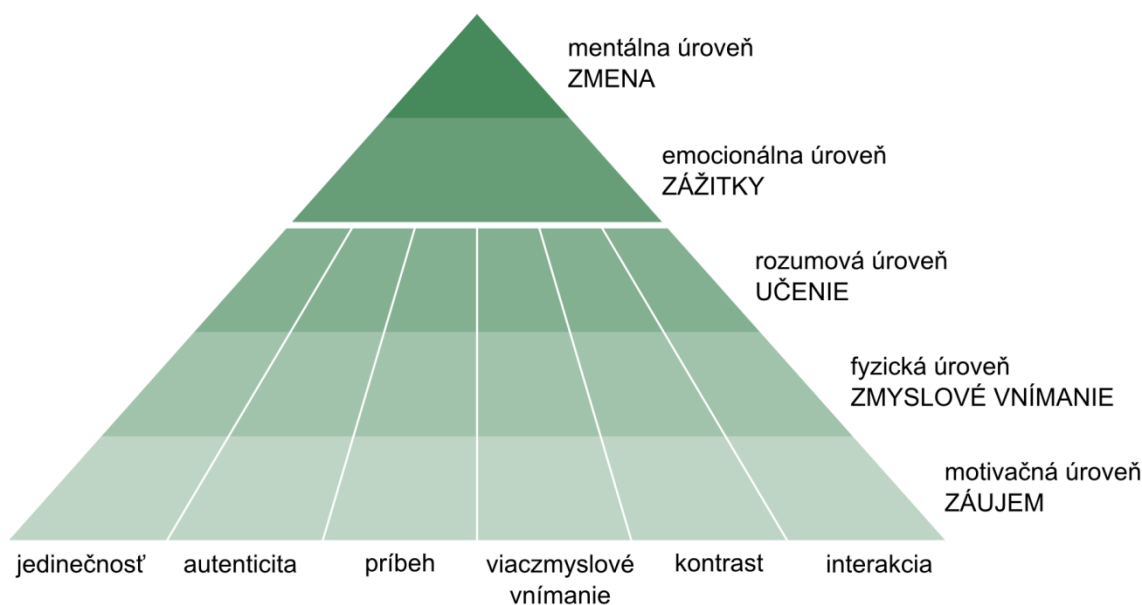
(pocit radosti, smútku, vzrušenia), jedinečnosť a neopakovateľnosť, pomínelosť a neprenosnosť.⁷

Zážitkový cestovný ruch je forma cestovného ruchu, ktorej „účastníci sú motivovaní vyhľadávaním zážitkov odlišných od všedného života, vzrušenia. Má dva krajné prístupy – vyhľadávanie a prežívanie sociálnych kontaktov a kontaktov s prírodou a kultúrnym prostredím destinácie (*genius loci*) alebo vyhľadávanie zážitkov v rámci atrakcií.“⁸

Zážitkovým cestovným ruchom možno rozumieť také aktivity, ktoré sa odlišujú od činností bežného života a v človeku vyvolávajú silné emocionálne zážitky. Vnímanie zážitku je subjektívne, a preto nie je možné vytvoriť produkt tak, aby vyvolal rovnaký požadovaný zážitok u všetkých účastníkov.

Pre úspešné vyvolanie zážitku je však možné stanoviť jednotlivé prvky, ktoré by mal daný produkt alebo služba obsahovať, aby došlo k docieleniu požadovaného zážitku

Obrázok 1: Pyramída prístupu k zážitkovej turistike

Zdroj⁹

⁷ KOTÍKOVÁ, H. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. 1.vyd. Praha: Grada, 2013, s. 65. ISBN 978-80-247-4603-6.

⁸ PÁSKOVÁ, M, ZELENKA, J. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002, s. 225. ISBN 978-80-2390-152-8.

⁹ TARSSANEN, S. *Handbook for experience stagers*. 5. vyd. Rovaniemi: LEO, Lapland Center of Expertise for the Experience Industry, 2009, s. 11. ISBN 978-952-5585-66-7.

Pyramída prístupu k zážitku skúma zážitok z dvoch hľadísk, a to na úrovni špecifických elementov produktu a na vlastnej skúsenosti zákazníkov. Medzi prvky, ktoré ovplyvňujú zážitok zákazníka patria individualita, autenticita, príbeh, viaczmyslové vnímanie, kontrast a interakcia.

V základnej časti pyramídy je motivačná úroveň, ktorá popisuje vzbudenie záujmu zákazníka. Na tejto úrovni vznikajú očakávania súvisiace s produktom alebo službou a ochota zúčastniť sa na nich. Na fyzickej úrovni zákazník skúša a vníma produkt alebo službu prostredníctvom zmyslov. Na rozumovej úrovni človek spracováva zmyslové podnety, na základe ktorých koná, učí sa, premýšľa, uplatňuje získané znalosti a utvára si názory. Na tejto úrovni si človek uvedomuje, či je s produktom alebo službou spokojný alebo nie. Dobrý produkt, resp. služba zákazníkovi poskytne poučenie, možnosť naučiť sa niečo nové, rozvíjať alebo získavať nové poznatky.

Emocionálna úroveň spočíva v samotnom prežívaní zážitku. Emocionálne reakcie sú nepredvídateľné a ťažko kontrolovateľné. Pokiaľ však boli uplatnené všetky základné prvky produktu na úrovni motivačnej, fyzickej a rozumovej, tak je veľmi pravdepodobné, že zákazník si odnesie pozitívnu emočnú skúsenosť, ako potešenie, pocit šťastia, vzrušenia, radosť zo získania nových poznatkov a pocit úspechu.

Poslednou úrovňou je úroveň mentálna. Pozitívna a silná emočná skúsenosť zo zážitku môže viesť k osobnej zmene, ktorá môže vyústiť do zmeny myslenia, životného štýlu prípadne do trvalej zmeny fyzickej podstaty jedinca. Prostredníctvom zážitku je možné prísť k novej záľube, spôsobu zmýšľania alebo nájsť v sebe dovtedy skryté nadanie.¹⁰

Produkt alebo služba zážitkového cestovného ruchu by mala spĺňať určité podmienky. V prvom rade by mal propagovať len skutočnú atraktivitu, ktorá je uveriteľná a obsahovať taký prvok, ktorý u zákazníkov vzbudí záujem a potrebu vyskúšať a zažiť ho na vlastnej koži, a zároveň ochotu za ponúknutý zážitok zaplatiť.

Zážitok musí byť prenositeľný a do istej miery variabilný, aby bolo možné prispôbiť ho individuálnym potrebám zákazníka. Pri príprave produktu alebo služby

¹⁰ TARSSANEN, S. *Handbook for experience stagers*. 5. vyd. Rovaniemi: LEO, Lapland Center of Expertise for the Experience Industry, 2009, s. 11-16. ISBN 978-952-5585-66-7.

zážitkového cestovného ruchu treba počítať s potrebami rôzne zdatných zákazníkov a pripraviť tak viaceré varianty daného produktu, resp. služby.¹¹

Cieľom služieb a produktov poskytujúcich zážitky je zvýšenie miery účasti klienta a jeho premena z pasívneho prijímateľa na aktívneho účastníka, pričom dochádza k zapojeniu a využívaniu zmyslov, ako napríklad hmat, chuť, zrak, sluch a čuch, čo napomáha k intenzívnejšiemu prežitiu danej situácie.¹²

Zážitkový cestovný ruch umožňuje spoznávať kultúrne pamiatky a zažiť rôzne podujatia pomocou všetkých zmyslov, teda nie len klasickým pozorovaním a počúvaním, ale aj hmatom, čuchom a chuťou a aktívnou osobnou účasťou.

Integráciu zážitkov a emócií možno v súčasnosti najviac postrehnúť v súvislosti s kultúrnymi pamiatkami. V súvislosti s nimi je čoraz častejšie usporadúvanie rozličných podujatí a akcií, ktorých úlohou je oživiť dávne povesti, tradície a históriu, a tým vzbudiť záujem u turistov. Túto úlohu plnia napríklad hradné slávnosti, tradičné jarmoky s ukázkami ľudových remesiel, hudobné festivaly, koncerty a výstavy, či predstavenia pod holým nebom.

K naplneniu očakávaní a spokojnosti účastníka cestovného ruchu prispieva poskytovanie služieb vo všeobecnosti označovaných ako služby voľného času. Sem patria predovšetkým rekreačné, spoločenské, zábavné, kultúrne a športové služby a ďalšie služby, ktoré vedú k uspokojovaniu cieľových potrieb zákazníka. Napriek tomu, že sú vnímané ako doplnkové služby, pre väčšinu návštevníkov predstavujú hlavný motív účasti na cestovnom ruchu. S poskytovaním doplnkových služieb úzko súvisí pojem animácia a animačné služby, ktoré vznikli predovšetkým ako dôsledok záujmu klientov o aktívne trávenie voľného času a o zážitky.

V odvetví cestovného ruchu sa pod pojmom animácia rozumie „*aktívne využitie voľného času alebo organizovanie a vykonávanie rozličných aktivít.*“¹³ V súvislosti s aktivitami je možné hovoriť o aktivitách vychádzajúcich z prirodzenej potreby odpočinku a príjemného vyplnenia voľného času. Hlavnou úlohou animácia je oživiť,

¹¹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Destinační management a vytváření produktu v cestovním ruchu – Zážitkový cestovní ruch*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008, s. 34. [online].[cit. 2014-01-02]. Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/f00fb5f5-0898-44fc-b88e-3c58d682908b/GetFile_3.pdf.

¹² DUBSKÁ, M. Emócie a tvorba zážitkov v kultúre a cestovnom ruchu. In: ČUKAN, J. a kolektív. *Kontexty kultúry a turizmu*. Nitra: Filozofická fakulta Univerzita Konštantína Filozofa, 2011, roč. 5, č. 1., s. 28. ISSN 1337-7760.

¹³ ORIEŠKA, J. *Kongresové služby a animácia v cestovnom ruchu*. 2. vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá, 2013, s. 76. ISBN 978-80-10-01975-5.

rozptýliť, rozveseliť, vytvoriť nové kontakty a získať nové zážitky aktívnou účasťou návštevníkov na spoločenských podujatiach, ktorých cieľom je umocniť zážitky účastníkov cestovného ruchu naplnením ich očakávaní, uspokojením ich potrieb, stupňovaním vykonávaných činností, vzájomným pôsobením a vzťahmi s okolím. „Animácia je podnetom a výzvou na spoločnú činnosť a správanie sa počas voľného času a dovolenky.“¹⁴

Animáciu je možné uplatniť vo všetkých druhoch a formách cestovného ruchu a stáva sa súčasťou komplexného produktu cestovného ruchu.

1.3 Formy zážitkového cestovného ruchu

K spokojnosti účastníka cestovného ruchu nepochybne patrí kultúrno-spoločenský motív. Primárnou úlohou je uspokojovanie spoločenských a kultúrnych potrieb návštevníkov. Jedná sa predovšetkým o aktivity umožňujúce poznávanie prírody a pamätihodností, účasť na organizovaných podujatiach a návštevy kultúrno-spoločenských zariadení, teda vykonávanie takých činností, ktoré človeku prinášajú poznanie, zábavu a odklon od bežných povinností. Významné sú z hľadiska duchovného, spoločenského, kultúrneho a vzdelanostného rozvoja človeka, a preto sú kultúrno-spoločenské aktivity súčasťou viacerých druhov cestovného ruchu, napríklad kongresového, kúpeľného, rekreačného a mnohých ďalších.¹⁵

V súvislosti s destinačnými trendmi v cestovnom ruchu dochádza k rastúcemu záujmu o ochranu životného prostredia a kultúrneho dedičstva, o hľadanie nezničenej prírody a snahu o trvalo udržateľný a zodpovedný rozvoj, teda odklon od masového cestovného ruchu k individuálnym formám cestovného ruchu.

Za individuálnu formu trávenia dovolenky a voľného času je považovaný **vidiecky cestovný ruch**. Hlavným motívom účasti na tejto forme cestovného ruchu je niekoľkodňový pobyt na vidieku, kedy návštevník očakáva zdravé životné podmienky,

¹⁴ ORIEŠKA, J. *Kongresové služby a animácia v cestovnom ruchu*. 2. vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá, 2013, s. 76. ISBN 978-80-10-01975-5.

¹⁵ ORIEŠKA, J. *Služby cestovného ruchu I*. 2. vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá, 2012, s. 143, 146. ISBN 978-80-10-02306-6.

hlavné čistý vzduch, ticho a pokoj, nepoškvrnenú prírodu s rozmanitými rastlinami a živočíchmi, ale tiež typický vidiecky folklór, zvyklosti a tradície.

S poskytovaním služieb vidieckeho cestovného ruchu sa viaže vykonávanie činností spojených s návratom k prírode. Návštevník je ubytovaný vo vidieckych zariadeniach ako napríklad zrub, chata, farma, roľnícky alebo vidiecky dom.

Jednou z foriem vidieckeho cestovného ruchu je agroturistika. Agroturistika je spôsob trávenia voľného času, ide o turistiku v typickom gazdovskom alebo dedinskom prostredí, ktorá je väčšinou spojená s prácou okolo zvierat či na poli.

Pre agroturizmus je typické, že využíva miestnu infraštruktúru, miestne zdroje a suroviny. Zmyslom tohto druhu turistiky je odpútanie človeka od rutinného života v meste a obnoviť jeho návrat k prírode. Aktívny odpočinok sa tu prelína s poznávaním práce a života na farme, tradičných remesiel, vykonávaním športovo-rekreačných činností a tiež aktívnou účasťou na každodenných farmárskych činnostiach, napríklad pomoc pri dojení kráv. Typickým druhom agroturistiky je pobyt na gazdovských dvoroch, práca na salašoch alebo návšteva farmy.

Dobrodružné a športové aktivity predstavujú ďalšiu formu zážitkového cestovného ruchu. Sú motívom návštevníkov cestovného ruchu, ktorí túžia spontánne zažiť niečo neobyčajné, nevšedné, neznáme, to čo v bežnom živote nezažívajú, a teda o túžbu jedinca na krátky čas zmeniť svoj stereotypný spôsob života.

Pod pojmom dobrodružstvo možno rozumieť zaujímavú činnosť, ktorá je neobyčajná, zvyčajne nebezpečná, ale o to lákavejšia. K pojmu dobrodružstvo možno priradiť rovnaké charakteristiky ako sme uviedli pri zážitku, teda silná emocionálna zainteresovanosť človeka, jedinečnosť a neopakovateľnosť, pominuteľnosť a neprenosnosť. avšak je nutné pridať k nim navyše nepredvídateľnosť prinášajúcu moment prekvapenia, určitý pocit rizika, a tiež popud k prekonaniu samého seba. *„Aspekty dobrodružstva súvisia s kategóriami emocionálneho a iracionálneho v živote človeka, ktorý má v každodennom živote všetko racionálne usporiadané, organizované, pravidelné, a v ktorom dobrodružstvo v pôvodnom zmysle nemá takmer žiadne miesto.“*¹⁶

¹⁶ ORIEŠKA, J. *Služby cestovného ruchu II*. 1.vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá, 2011, s. 69. ISBN 978-80-10-02030-0.

Športový a dobrodružný cestovný ruch predstavuje návštevu alebo pobyt vo vhodnom prírodnom prostredí spojený s vykonávaním rozličných športových činností, ktoré vyžadujú určité fyzické predpoklady účastníka cestovného ruchu. Zahŕňa turistiku, ktorú môžeme deliť na pešiu, horskú a vodnú turistiku, cykloturistiku.

Nenáročná turistika je určená prevažne pre rodiny s deťmi, alebo pre menej fyzicky zdatných turistov. Tento druh turistiky nemá príliš vysoké stúpanie, jedná sa o druh určitej prechádzky, pri ktorej je možné relaxovať. Nenáročná turistika vystupuje v súčasnosti aj pod anglickým pojmom Nordic walking - severská chôdza. Ide o chôdzu so špeciálnymi turistickými palicami.

Horské výstupy hrebeňov patria už k náročnejším druhom turistiky. Pri vykonávaní tejto aktivity je potrebné mať dostatočnú fyzickú kondíciu. Väčšinou sem patria jednoduché výstupy na hrebene hôr, pri ktorých nie je potrebné lezecké náradie. Do tejto kategórie turistiky zaraďujeme aj zdolávanie ťažkých terénov napríklad v okolí vodopádov, kde je potrebné liezť po rôznych rebríkoch a úzkych mostíkoch.

Horolezectvo je športová činnosť zameraná na zdolávanie vysoko položených vrchov a skál. Zaraďujeme sem aj prekonávanie skalných a ľadovcových horských terénov pomocou horolezeckého výstroja. Skalolezectvo je aktivita, ktorá je veľmi podobná horolezectvu. Skalolezectvo znamená zdolávanie akéhokoľvek skalného povrchu, ktorý sa nachádza vo vysokých výškach a je len veľmi ťažko dostupný

Medzi činnosťami patriace do dobrodružného cestovného ruchu, ktoré je možné vykonávať v letnom období patrí paragliding, parašutizmus, bungee jumping, rafting, splavovanie riek, cykloturistika, jazdectvo, horolezectvo, paintball. V zimnom období sa možno venovať skialpinizmu, extrémnemu snowboardingu, snowscootu, snowkitingu

2 PREDPOKLADY ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU V TRENČIANSKOM KRAJI

2.1 Lokalizačné predpoklady

Cestovný ruch sa realizuje v rozmanitom prostredí. Návštevnosť destinácie závisí v prvom rade od atraktivity a kvality prostredia. Základnú úlohu v procese rozhodovania potenciálneho návštevníka zohrávajú lokalizačné predpoklady predstavujúce primárny potenciál destinácie. Medzi lokalizačné predpoklady rozvoja cestovného ruchu sa zaraďujú také predpoklady, ktoré vytvárajú potenciál pre tvorbu produktu cestovného ruchu a určujú miesto jeho výskytu. Možno ich rozdeliť na prírodné a kultúrnosprávne predpoklady cestovného ruchu. Prírodné predpoklady sa potom delia na vodstvo, povrch, faunu a flóru a podnebie. Do kultúrnosprávnych predpokladov sa zaraďujú kultúrnohistorické pamiatky, inštitúcie a podujatia.¹⁷

2.1.1 Prírodné predpoklady

Trenčiansky kraj sa nachádza v severozápadnej časti Slovenskej republiky. Na juhu kraja hraničí s Trnavským a Nitrianskym krajom, na severe so Žilinským a na východe hraničí s Banskobystrickým krajom. Na západnej strane hraničí s Českou republikou, a tak je celá dĺžka západnej časti kraja štátnou hranicou.

Pod Trenčiansky kraj spadá deväť okresov - Trenčín, Bánovce nad Bebravou, Ilava, Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Partizánske, Považská Bystrica, Prievidza a Púchov. Najväčším okresom kraja je okres Prievidza a najmenším okres Partizánske.

Kraj s rozlohou 4502 km² a takmer 600 tisíc obyvateľmi návštevníkov láka na svoju históriu, tradície remesiel a umeleckých zručností, taktiež na možnosti športového vyžitia a rekreácie. Zaujímavý je tiež vďaka množstvu prírodných krás. V rámci rozlohy krajov Slovenskej republiky sa Trenčiansky kraj radí na siedme miesto.

¹⁷ PLESNÍK, P. *Vymedzenie a ocenenie regiónov cestovného ruchu*. 1.vyd. Bratislava: Ekonóm, 2008, s. 7. ISBN 970-80-225-2476-6.

Obrázok 2: Trenčiansky kraj

Zdroj¹⁸

Územie Trenčianskeho kraja patrí do oblasti západných Karpát. Krajinný reliéf je výrazne členitý, juh je vyplnený miernou pahorkatinou a sever je prevažne hornatý.

Územím kraja preteká rieka Váh, ktorá rozdeľuje kraj do dvoch častí a vytvára Trenčiansku kotlinu. Zo západnej strany kotlinu uzatvárajú Biele Karpaty, ktoré siahajú až po hranicu s Českou republikou. Na východe je kotlina uzavretá pohorím Považský Inovec, Súľovskými a Strážovskými vrchmi. Východ Trenčianskeho kraja lemujú južné výbežky Malej Fatry, Kremnické vrchy, Žiar, Tríbeč a Vtáčnik. Na juhu do kraja zasahuje Podunajská pahorkatina, na juhozápade výbežky Chránenej krajinskej oblasti Malé Karpaty.

Za chránenú krajinnú oblasť boli vďaka nevšednej geologickej rozmanitosti, členitosti povrchu a mimoriadnemu bohatstvu fauny a flóry vyhlásené Strážovské vrchy. Chránená krajinná oblasť Strážovské vrchy sa rozprestiera na území štyroch okresov – Prievidza, Ilava, Púchov, Považská Bystrica a na severe čiastočne zasahuje aj

¹⁸ TRENČIANSKY SAMOSPRÁVNÝ KRAJ. *Trenčiansky samosprávny kraj*. [online].[cit. 2013-12-07]. Dostupné z: http://www.tsk.sk/trenciansky-samospravny-kraj.html?page_id=116

do Žilinského kraja. Pohorie je charakteristické množstvom podzemných krasových vôd, širokým spektrom vzácnych živočíchov, členitosťou povrchu, kde doliny a kotliny striedajú rokliny, skalné steny a podzemné krasové útvary v podobe jaskýň a priepastí.¹⁹

Súčasťou chránenej krajinej oblasti Strážovské vrchy sú Súľovské vrchy a národná prírodná rezervácia Súľovské skaly, ktoré patria k jedným z najznámejších skalných miest Slovenska. Pôsobením vetra, dažďa a mrazu tu vznikli jedinečné skalné útvary, veže a brány.

Medzi ďalšie chránené krajinné oblasti nachádzajúce sa v Trenčianskom kraji patria CHKO Biele Karpaty, ktorým dominujú Vršatecké bradlá, CHKO Malé Karpaty s množstvom podzemných a povrchových krasových javov a CHKO Ponitrie.

Pri Považskej Bystrici sa nachádza najužší vápencový kaňon v strednej Európe – národná prírodná rezervácia Manínska tiesňava. Vytvorená bola Manínskym potokom, ktorý sa v minulosti zarezával do Manínskeho bradla, a tým ho rozdelil na dve časti. Cesta ďalej vedie do Kostoleckej tiesňavy, asi 500 m dlhej skalnej úžiny s najväčším skalným previsom na Slovensku.

Trenčianskym krajom preteká najdlhšia rieka Slovenska – Váh. Na celom jeho toku je pomerne vysoká frekvencia vodných nádrží.

„Juhovýchodným územím kraja preteká rieka Nitra. Riečnu sieť kraja okrem Váhu a Nitry tvoria i ďalšie vodné toky: Myjava, Jablonka, Drietomica, Súčanka, Vlára, Teplička, Bebrava.“²⁰

Ďalšou významnou skupinou vôd sú jazerá a vodné plochy - Zelená voda v okrese Nové Mesto nad Váhom, Dubník v okrese Myjava, Nitrianske Rudno v okrese Prievidza. Väčšina z nich je umelá, človekom vytvorená na rôzne účely. Dnes dotvárajú ráz krajiny a často sa využívajú v cestovnom ruchu, najmä na rekreačné účely v letnej sezóne.

Rôzne druhy vodných športov, ako napríklad surfovanie, plachtenie, kanoistiku, vodné lyžovanie, či windsurfing ponúka vodná nádrž Nosice, známa tiež ako Priehrada Mládeže, ktorá je súčasťou Vážskej kaskády.

¹⁹ KALAFUSOVÁ, I. Chránená krajinná oblasť Strážovské vrchy. *Krásky Slovenska*. 2013, roč. 90, č. 11-12, s. 8. ISSN 0323-0643.

²⁰ MUZEUM.SK. *Historicky významné mestá a obce Trenčianskeho kraja: Trenčín*. [online]. [cit. 2013-12-12]. Dostupné z: <http://www.muzeum.sk/?obj=mesto&ix=1tn>

Poslednou, no veľmi perspektívnou skupinou vôd sú podzemné vody. V Trenčianskom kraji sa vyskytuje najväčší počet minerálnych prameňov, čo významným spôsobom prispelo k rozvoju kúpeľníctva. Vďaka termálnym prameňom sa tu nachádza niekoľko liečebných kúpeľov.

Najznámejším kúpeľným mestom Trenčianskeho kraja sú Trenčianske Teplice, ktoré patria medzi najstaršie a najnavštevovanejšie kúpele na Slovensku. Už na začiatku nášho letopočtu poznali ľudia liečivé účinky teplých prameňov, ktoré sa na území kraja vyskytovali. Územie, na ktorom sa liečivé termálne pramene nachádzali boli až do 19. storočia majetkom vlastníkov Trenčianskeho hradu. Komplexné služby kúpeľnej liečby sa v Trenčianskych Tepliciach začali poskytovať koncom 19. storočia. Prírodná sírna termálna voda, ako aj liečivé zeminy v podobe liečebných zábalov sú vhodné predovšetkým na liečbu a prevenciu ochorení pohybového ústrojenstva, chronických reumatických ochorení a stavoch po operáciách a úrazoch.²¹

Medzi významné možno zaradiť aj kúpele Bojnice, ktoré ležia v blízkosti mesta Prievidza. Liečivé účinky prameňov teplej až horúcej prírodnej vody, ktorá je mierne mineralizovaná, sú známe už od 12. storočia.

Najmladším kúpeľným mestom Slovenska sú Nimnické kúpele. Prameň s liečivou minerálnou vodou bol objavený náhodne pri výstavbe Nimnickej priehrady. Liečebné procedúry poskytujú aj termálne kúpele Malé Bielice nachádzajúce sa v okrese Partizánske.

Nie všetky pramene minerálnych vôd sú využívané v kúpeľníctve. „Širšie okolie Trenčína je bohaté i na mineralizované, zväčša železité vody nazývané kyselky. Najznámejšie sa nachádzajú v Trenčíne – Kubrej, Soblahove, Mníchovej Lehote, Chochoľnej a Trenčianskych Miticiach, kde sa minerálna voda priemyselne plní do fľaš pod názvom Mitická.“²²

²¹ TRENČIANSKY SAMOSPRÁVNÝ KRAJ. *Kúpeľníctvo*. [online].[cit. 2013-12-07]. Dostupné z: http://www.tsk.sk/cestovny-ruch/kupelnictvo.html?page_id=2289.

²² HANUŠIN, J. *Poznávame Slovensko: Trenčín a okolie*. 1. vyd. Bratislava: DAJAMA, 2005. s. 13. ISBN 80-89226-02-7.

2.1.2 Kultúrno-správne predpoklady

Územie Trenčianskeho kraja sa vďaka svojej strategickej polohe stalo križovatkou viacerých významných komunikačných smerov, ktoré boli v minulosti využívané na prepravu tovaru. Vďaka vhodným klimatickým podmienkam, dostatku vody poskytovala dolina Váhu priaznivé podmienky na osídľovanie a zároveň tvorila prirodzenú spojnicu.

Korene Trenčianskeho kraja siahajú do ďalekej histórie. Prvé archeologické nálezy poukazujúce na najstaršie osídlenie na území Trenčianskeho kraja sa datujú do obdobia paleolitu, staršej doby kamennej. Paleolitický človek používal nástroje z dreva, kostí a kameňa a viac ako 60 tisíc rokov staré nálezy z tohto obdobia, nazývaného aj szeletienská kultúra boli objavené v bývalej tehelni v Zamarovciach pri Trenčíne.

V mladšej dobe kamennej – neolite, ktorej trvanie sa datuje do obdobia asi od 5000 rokov pred n.l., ľudia začínajú pestovať kultúrne plodiny, chovať domáce zvieratá, stavať drevené obydlia a začala sa rozvíjať keramická výroba. Maľovaná keramika bola objavená v Ivanovciach, Moravskom Lieskovom a Zemianskom Podhradí.²³

Neskorá doba kamenná – eneolit, datovaná do obdobia asi od 3000 rokov pred n.l., priniesla ďalší rozvoj a špecializáciu v oblasti poľnohospodárstva. Pri práci sa ako ťažná sila začal využívať dobytok a oranie sa vykonávalo už za pomoci jednoduchého dreveného nástroja, oradla. Na konci obdobia eneolitu prichádza k spracúvaniu kovov a objavujú sa prvé kovové výrobky zo zlata, striebra a medi. Na toto obdobie na území Trenčianskeho kraja poukazujú nálezy tzv. bošáckej kultúry, ktorá bola rozšírená predovšetkým na západnom Slovensku, na úpätí Bielych Karpát. Sídla sa zakladali na vyvýšeninách a osady z tohto obdobia boli zachované v okolí Ľuborče, Nemšovej, a Ivanovskej skaly.

Za najhodnotnejší nález z obdobia eneolitu je v rámci územia Trenčianskeho kraja považovaná kostená nádoba, ktorá má po obvode šesť otvorov. Ďalším

²³ VRZGULOVÁ, B. *Trenčín a okolie: Turisticko-informačný sprievodca*. 1. vyd. Bratislava: Tourservis, 1994, s. 18. ISBN 80-966988-2-6.

významným nálezom je medený klin, ktorý dokladuje obdobie na rozhraní eneolitu a doby bronzovej, kedy sa do popredia dostáva používanie medi.²⁴

S príchodom doby bronzovej dochádza k masívnemu využívaniu predmetov vyrobených z bronzu, zliatiny medi a cínu. Za historický míľnik tohto obdobia v oblasti poľnohospodárstva je považovaný chov koní, vynález pluhu. Dochádza k rozvoju deľby práce, vytváraniu majetkových rozdielov a odčleňovanie remeselníkov od roľníkov so sebou prinieslo vznik opevnených sídiel.

Únětická kultúra prenikla na Považie z Čiech a Moravy v období staršej doby bronzovej. Pre túto kultúru bolo typické pochovávanie ľudí v skrčenej polohe miesto tradičného spaľovania. Hroby s kostrami v skrčenej polohe boli objavené v čachtickom regióne, v Trenčíne – Biskupiciach a v lesoparku Brezina, kde sa okrem kostier našli aj rôzne šperky, bronzové ihlice, nádoby a sekerky.

Najstaršie hradné osídlenie hradného brala dokumentujú nálezy hrobov patriace do tzv. maďarovskej kultúry, ktorá je charakteristická pre strednú dobu bronzovú. Pozostatky dokonale opracovaných kostí a parohoviny spolu s keramickými výrobkami typický pre túto kultúru boli objavené na Ivanovskej skale, Skalke pri Trenčíne a lesoparku Brezina.

Lužická kultúra sa na území severného a západného Slovenska rozšírila v mladšej dobe kamennej a z tohto obdobia sa zachovali zvyšky keramiky a niekoľko bronzových predmetov, z ktorých najzaujímavejšia je časť konského zubadla. Pre ľudí lužickej kultúry bolo typické spaľovanie mŕtvych, a pozostatky takéhoto pohrebiska sa našli v centre Trenčína a tiež v Trenčianskych Tepliciach, Haluziciach, Čachticiach.²⁵

Rozvoj spoločnosti nastal v dobe železnej, kedy ľudia začali tento kov spracovávať a používať ho na výrobu rôznych nástrojov. Mladšia doba železná, ktorá sa tiež označuje ako laténska doba, prináša prvé zmienky o území strednej Európy. Za hlavných nositeľov laténskej kultúry sú považovaní Kelti, ktorí zakladali opevnené sídla, tzv. oppídiá, spracovávali železo, vyrábali zbrane, šperky a razili mince.

V neskoršom období zaujalo územie západného Slovenska Rimanov, ktorí za účelom vojenskej, obchodnej a kontrolnej funkcie budovali oporné body. Koncom 2. storočia došlo k vyvrcholeniu konfliktov medzi Rímskou ríšou a barbarskými kmeňmi,

²⁴ HANUŠIN, J. *Poznávame Slovensko: Trenčín a okolie*. 1. vyd. Bratislava: DAJAMA, 2005, s. 15. ISBN 80-89226-02-7.

²⁵ Tamtiež, s. 16 - 17

čo vyústilo do markomanských vojen vedených cisárom Marcom Aureliom. Ako pamiatka na víťazstvo rímskych légii sa zachoval nápis vytesaný do trenčianskej hradnej skaly. Pobyt Rimanov na tomto území dokazujú aj viaceré nálezy mincí, nádob z ušľachtilej keramiky, šperkov a ozdôb.

Na prelome 4. a 5. storočia dochádza k sťahovaniu národov a na územie Slovenska prichádzajú Slovania. Z tohto obdobia sa zachovali rôzne artefakty, ako napríklad rôzne nádoby, meč, sekerky a nožičky objavené v slovanských hrobách.

Z obdobia Veľkomoravskej Ríše sa na nádvorí Trenčianskeho hradu zachovali zvyšky rotundy, ktorá v minulosti slúžila ako kostol a cirkevné stredisko.

Koncom 9. storočia začali na územie Veľkej Moravy prenikať kočovné kmene Maďarov, ktoré si podmanili slovenské obyvateľstvo, a tak sa Trenčín a jeho okolie stalo súčasťou Uhorska. Mesto Trenčín sa stalo sídlom župy.

Začiatkom 13. storočia vpadli do Trenčína a jeho okolia Tatári, ktorí po nevydarenom útoku na hrad spustošili celé južné územie. Útok mal za následok, že viaceré hrady prešli prestavbou aby sa posilnila ich obranná funkcia.

Mocenské rozdelenie Uhorska, kedy kráľ kontroloval len určitú časť a ostatné územie spravovali mocní feudáli, spôsobilo, že k moci sa dostal Matúš Čák Trenčiansky a postupne ovládol väčšinu Slovenska. Do svojej moci získal cudzie územia, majetky svojich protivníkov, ku ktorým patrili aj hrady. Počas jeho panovania prešiel Trenčiansky hrad niekoľkými úpravami a pribudli viaceré objekty. Jedna z veží dodnes nesie názov Matúšova veža.²⁶

Trenčiansky hrad bol neskôr vo vlastníctve viacerých šľachtických vlastníkov a mocných rodov, z ktorých každý na ňom spravil stavebné úpravy zachované dodnes.

Žigmund Luxemburský povýšil v 15. storočí Trenčín na slobodné kráľovské mesto a pre svoju druhú manželku nechal postaviť palác v gotickom slohu, dnes známy ako Barborin palác.

V časoch vlády rodu Zápoľských hrad prešiel niekoľkými stavebnými úpravami na posilnenie jeho obrany, a hrad sa tak stal nedobytným. Z tohto obdobia pochádza aj známa povesť o studni lásky. Od 16. storočia bol hrad v rukách rodu Ilešháziouvcov. S týmto rodom sa spája okrem hradu aj ďalšia pamiatka v Trenčíne - Morový stĺp

²⁶ HANUŠIN, J. *Poznávame Slovensko: Trenčín a okolie*. 1. vyd. Bratislava: DAJAMA, 2005, s. 17-22. ISBN 80-89226-02-7.

Najsvätejšej Trojice, ktorý dal postaviť gróf Ilešházy ako pamiatku na morovú epidémiu, ktorá v meste vypukla.

K histórii Trenčianskeho kraja nepochybne patria aj významné osobnosti, ktorých pôsobenie prispelo k rozvoju cestovného ruchu na tomto území. V Trenčíne a jeho okolí pôsobilo viacero príslušníkov rodiny Ľudovíta Štúra, s mestom Trenčín sa spája aj meno slovenského spisovateľa, kňaza a učiteľa Jozefa Braneckého, ktorý vo svojich dielach spracoval a spopularizoval regionálne dejiny. Predstaviteľom literárneho života je aj Vojtech Zamarovský, rodák z Trenčína, spisovateľ literatúry faktu, historik, cestovateľ a prekladateľ odborných textov a beletrie. S mestom Myjava sa zase spája meno Jozefa Miloslava Hurbana, spisovateľa, politika, evanjelického kňaza a novinára, vedúcej osobnosti Slovenského národného povstania.

Ďalšou významnou osobnosťou z oblasti výtvarného umenia bol Miloš Alexander Bazovský, národný umelec, jeden z popredných predstaviteľov slovenského maliarstva. V súčasnosti nesie jeho meno galéria v Trenčíne.

K významným predstaviteľom hudobného umenia patrí Karol Pádivý, po ktorom je pomenovaný festival dychových hudieb Pádivého Trenčín a cena, ktorá je každoročne udeľovaná za rozvíjanie dychovej hudby – Cena Karola Pádivého. Vo svojich skladbách čerpal z folklóru Trenčianskeho regiónu.

Územie kraja je poznačené viacerými historickými udalosťami, po ktorých tu zostalo jedinečné kultúrne dedičstvo. Prírodnú scenériu kraja tak dotvárajú viaceré kultúrno-historické pamiatky.

Nachádza sa tu komplex strážnych hradov, vybudovaných na strategických miestach tak, aby chránili západnú hranicu vtedajšieho Uhorska. Do komplexu strážnych hradov patrí napríklad Trenčiansky hrad, postavený na strmom brale, ktoré sa týči nad mestom Trenčín. Vďaka svojej strategickej polohe slúžil ako pohraničná pevnosť, ktorej úlohou bolo strážiť priesmyky Karpát a významné brody Váhu.

Zaujímavosťou Trenčianskeho hradu a jednou z prvých pamiatok na osídlenie mesta je rímsky nápis na hradnej skale z roku 179, ktorý je najstaršou epigrafickou pamiatkou na Slovensku. V roku 2009 bol nápis vyhlásený za jeden zo siedmich divov Trenčianskeho samosprávneho kraja. Hrad je národnou kultúrnou pamiatkou, a od roku 2009 je rovnako ako aj Rímsky nápis na hradnej skale zaradený medzi Sedem divov Trenčianskeho samosprávneho kraja.

Ďalšími strážnymi hradmi v minulosti boli Považský hrad, ktorý bol taktiež vyhlásený za jeden zo siedmich divov Trenčianskeho kraja, hrad Beckov, zrúcanina vypínajúca sa na strmom, vysokom vápencovom brale nad dolinou rieky Váh. Do skupiny strážnych hradov sa zaraďuje aj zrúcanina gotického hradu Tematín, ktorý v minulosti chránil brod Váhu a plnil významnú strážnu a signalizačnú funkciu.

V súvislosti s kultúrohistorickými pamiatkami Trenčianskeho kraja nemožno nespomenúť Čachtický hrad preslávený jeho dlhoročnou majiteľkou Alžbetou Bátoriovou, podľa povesti krutou šľachticnou, ktorá sa kúpala v krvi mladých dievčat v snahe zachovať si večnú mladosť a krásu. Kedysi nedobytná pevnosť je dnes už len ruinou, z ktorej je však unikátny pohľad na okolité svahy Bielych Karpát, Považský Inovec a dolinu Váhu.

Medzi najatraktívnejšie a najnavštevovanejšie pamiatky Slovenska sa zaraďuje Bojnický zámok, ktorý okrem unikátnych expozícií ponúka pri rozličných príležitostiach aj rozličné podujatia. Súčasťou zámockého areálu je park, v ktorom rastú rôzne druhy stromov a vzácna, približne sedemstoročná, lipa, ktorá je pravdepodobne najstarším stromom na Slovensku. V blízkosti zámku sa nachádza najstaršia zoologická záhrada na Slovensku, v ktorej môžu návštevníci vidieť vzácne exempláre cudzokrajných živočíchov.

Trenčiansky kraj je bohatý aj na ďalšie národné kultúrne pamiatky, ktoré sa viažu k významným osobnostiam a historickým udalostiam Slovenska. V Brezovej pod Bradlom sú to pomníky, pamätné tabule a veľmi známa Mohyla M. R. Štefánika na vrchu Bradlo, ktorá je pamiatkou národného, ale i európskeho významu a okrem štatútu Národnej kultúrnej pamiatky je aj Európskou kultúrnou pamiatkou. Ďalšie národné kultúrne pamiatky sa nachádzajú v Myjave a Uhrovci, kde stojí rodný dom najvýznamnejšieho predstaviteľa slovenského národného života a spoluzakladateľa spisovnej slovenčiny, Ľudovíta Štúra. V rovnakom dome sa o viac ako sto rokov neskôr narodil aj Alexander Dubček, politik, štátnik a vedúca osobnosť Pražskej jari 1968. V súčasnosti sa tu nachádzajú expozície Trenčianskeho múzea. Väčšia časť expozície je venovaná životu a dielam Ľudovíta Štúra, jeho rodine a mladosti, a časť tvorí pamätná izba Alexandra Dubčeka, ktorá zachytáva jeho život a dielo.

V obci Košariská v budove bývalej evanjelickej fary sa nachádza rodný dom Milana Rastislava Štefánika. V súčasnosti v nej sídli Expozícia M. R. Štefánika, súčasť

Múzea Slovenských národných rád, ktoré sa nachádza v okrese Myjava. Expozícia predstavuje Štefánikovu osobnosť a život prostredníctvom rôznych autentických predmetov, ktoré mu za jeho života patrili. Múzeum sa snaží priblížiť históriu modernou formou a ponúka rôzne interaktívne vzdelávacie programy zamerané na deti školského veku. Na konci prehliadky deti nájdu tri dobové kufre s predmetmi, ktoré si môžu prezrieť, chytiť a preskúmať tak dobu, v ktorej Štefánik žil. Jedná sa o autentické dobové predmety, dokumenty a kópie niektorých vzácných zbierkových predmetov. V kufroch sa nachádzajú aj pracovné listy s rôznymi otázkami, ktoré nasmerujú na spôsob skúmania predmetov, ale i ako využiť poznatky získané v priebehu prehliadky múzea. Cieľom programu je, aby boli dejiny najmä pre malého návštevníka zaujímavé a tak trochu živé.²⁷

Do kultúrno-správnych predpokladov patria aj kostoly a kaplnky, ktorých je v Trenčianskom kraji viacero. K tým významnejším patrí napríklad Piaristický kostol sv. Františka Xaverského v Trenčíne, ktorý je vybudovaný v ranobarokovom štýle.

Jednou z najstarších stavebných pamiatok na Slovensku je románsky Kostol sv. Jána Krstiteľa pri obci Sedmerovec, ktorý je vyhlásený za kultúrnu pamiatku. Spolu s románskym Kostolom sv. Kozmu a Damiána v Kšínnej, zrúcaninami románskeho kostolíka v Haluziciach a Rotundou na Trenčianskom hrade tvoria súbor románskej architektúry Trenčianskeho kraja.

Z gotických stavieb sa tu nachádza napríklad Karner sv. Michala v Trenčíne pochádzajúci z druhej polovice 15. storočia, ktorý slúžil ako kostnica, teda objekt slúžiaci na ukladanie kostrových zvyškov.

Na území kraja sa nachádza spolu 297 kultúrno-osvetových zariadení. Z celkového počtu ôsmich múzeí a troch galérií, ktoré sa v kraji nachádzajú je Trenčiansky samosprávny kraj zriaďovateľom troch múzeí, a to Trenčianskeho múzea so sídlom v Trenčíne, Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi, Vlastivedného múzea v Považskej Bystrici a jednej galérie, Galéria Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne.

²⁷ NOVÁČIK, K. *Památky ve 21. století - Jejich význam, využití, obnova a ochrana*. Brno: Občanské sdružení Pomněnka a Historicko-Astronomická Společnost v nakladatelství Mravenec, 2010, s. 160. ISBN 978-80-86994-99-4.

Obrázok 3: Stručný prehľad atraktivít Trenčianskeho kraja

Zdroj²⁸

2.2 Realizačné predpoklady

Jedným zo základných predpokladov rozvoja trenčianskeho regiónu je kvalitná a funkčná dopravná infraštruktúra. Väčšina okresov Trenčianskeho kraja leží na území hlavnej rozvojovej osi Slovenska, ktorou prebiehajú koridory dopravnej a technickej infraštruktúry nadregionálneho významu. Sieť pozemných komunikácií Trenčianskeho kraja sa skladá z ciest I., II. a III. triedy, z úseku diaľnice D 61, D 1, siete miestnych a účelových komunikácií. Súčasťou siete ciest sú i cesty vyhradené pre motorové vozidlá označované ako rýchlostné cesty.

Optimálnu dopravnú dostupnosť regiónu v súčasnosti vytvárajú medzinárodné koridory cestnej a železničnej dopravy, ktoré územím trenčianskeho kraja prechádzajú.

²⁸ TRENČIANSKY SAMOSPRÁVNÝ KRAJ. *Nominácie na 7 divov TSK*. [online]. [cit. 2014-01-25]. Dostupné z: http://www.tsk.sk/cestovny-ruch/sedem-divov-trencianskeho-samospravneho-kraja/nominacie-na-7-divov-tsk.html?page_id=9353

Predovšetkým sa jedná o diaľnicu D1, ktorá je z Bratislavy dobudovaná v plnom profile až po mesto Považská Bystrica a medzinárodne významnú železničnú trať spájajúcu Maďarsko/Rakúsko – Bratislavu – Trenčín – Košice – Poľsko. Región je tiež napojený na železničnú sieť Českej republiky a to prostredníctvom regionálnej trate z Trenčína do Brna. Základ železničnej siete Trenčianskeho kraja tvoria trate prvej kategórie. Železničný systém kraja je doplnený o trate regionálneho a nadregionálneho významu.

Jednou z významných častí dopravnej sústavy je letecká doprava, a to z dôvodu jej rýchlosti, operatívnosti, ľahkom prekonávaní veľkých vzdialeností a v komforte, ktorý poskytuje v porovnaní s inými druhmi dopravy. Napriek tomu, že Trenčiansky kraj nemá žiadne medzinárodné letisko a jeho vzdušné spojenie so svetom je zabezpečované z letísk susedných regiónov, vykonávanie tohto druhu dopravy umožňujú verejné vnútroštátne letiská s nepravidelnou prevádzkou. V Trenčianskom kraji sa nachádzajú štyri letiská. Letisko Trenčín je letisko neverejné s regionálnym významom slúži potrebám stredného Považia. Pre regionálnu leteckú dopravu možno využívať aj letisko nachádzajúce sa v Prievidzi, ktoré je v súčasnosti využívané pre civilnú prevádzku a športové potreby. Na území Trenčianskeho kraja sa ďalej nachádzajú letiská Slavica – Dubnica nad Váhom v okrese Ilava a letisko Partizánske v Malých Bieliciach.²⁹

Vodné cesty a zariadenia vodnej dopravy sa na území Trenčianskeho kraja nenachádzajú. Trenčín však leží na trase plánovanej Vážskej vodnej cesty. Vybudovaná je plavebná komora, ktorá slúži na prekonanie výškového rozdielu v mieste prehradenia rieky. Do budúcnosti je plánovaná výstavba prístavu v Trenčíne, nakoľko v súčasnosti sa v meste nachádza len menšie prístavisko, ktoré je určené primárne pre výletné, športové lode a lode vodných záchranárov.

V roku 2013 bolo návštevníkom k dispozícii 249 ubytovacích zariadení so 4 851 izbami a 11 667 lôžkami. V zariadeniach prevládali hromadné ubytovacie zariadenia, hotelového typu a penzióny, ktorých bolo v kraji 232. V kategórii ostatné hromadné ubytovanie sa nachádza 80 zariadení a jedná sa napríklad o ozdravovne, rekreačné podnikové zariadenia alebo doškoľovacie strediská, ktoré vyčleňujú časť lôžkovej kapacity pre cestovný ruch. Tieto zariadenia mali k dispozícii 1 761 izieb a 3 970 lôžok.

²⁹ SAŽP, *Doprava – Stav dopravnej infraštruktúry Trenčianskeho kraja*, [online] [cit. 2013-12-28]. Dostupné z: <http://www.sazp.sk/slovak/periodika/sprava/kraje/trencin/doprava.htm>

Návštevníci využívali aj služby ubytovania v súkromí (v izbách rodinných domov, v chatách a chalupách), kde mali k dispozícii 72 izieb a 205 lôžok.³⁰

V Trenčianskom kraji sa nachádzajú hotely kategórií od * až po ****. Medzi hotely označené **** patrí aj historický Hotel Tatra v Trenčíne, dnes známy už ako hotel Elizabeth, ktorý bol postavený v roku 1901 v secesnom slohu. Jeho výnimočnosť spočíva v jeho atraktívnej polohe v centre mesta priamo pod stredovekým hradom.

Na rozvoj cestovného ruchu z hľadiska realizačných predpokladov vplývajú nepochybne aj stravovacie zariadenia. Na území Trenčianskeho kraja sa nachádza dostatočné množstvo zariadení, ktoré poskytujú špeciality miestnej ale i medzinárodnej kuchyne. Typickú slovenskú kuchyňu možno ochutnať v slovenských reštauráciách a kolibách, ktorých atmosféru dotvára ľudová hudba, či dobové oblečenie personálu. Ako príklad možno uviesť Kolibu Pacho v okrese Prievidza a Kolibu Drietomica v okrese Trenčín.

V kraji sa nachádza množstvo pizzérií, ázijské, čínske a indické reštaurácie. V minulom roku bol v Trenčíne otvorený prvý sushi a saké bar, ktorý okrem typických japonských špecialít ponúka aj nápoje – čaje, japonské pivo a whisky, slivkové víno a samozrejme nesmie chýbať saké.

Trenčiansky kraj disponuje množstvom zábavných podnikov, kaviarní, cukrární, ktoré využívajú nielen turisti, ale aj miestni obyvatelia za účelom posedenia s priateľmi. Tiež sa tu nachádzajú diskotéky a bary, ktoré organizujú rôzne akcie v podobe tematicky ladených tanečných zábav a príležitostných koncertov.

2.3 Selektívne predpoklady

Podľa posledného sčítania obyvateľov, domov a bytov, ktoré sa uskutočnilo v roku 2011 na území Trenčianskeho samosprávneho kraja žilo k 21. máju 2011 spolu 594 328 obyvateľov, z toho 51% tvorili ženy. Najviac obyvateľov žilo v okrese Prievidza a najmenej v okrese Myjava. Hustotou obyvateľstva (132,0 obyvateľov na 1 km²) patrí kraj medzi pomerne husto osídlené územia a radí sa na tretie miesto

³⁰ ŠSTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Základné ukazovatele za ubytovacie zariadenia cestovného ruchu SR za 1.-3. Štvrťrok*. [online] © 2008 [cit. 2013-12-28] Dostupné z: http://portal.statistics.sk/files/Sekcie/sek_500/cr/2013/3q2013.pdf

na Slovensku za Bratislavský a Trnavský kraj. Všetky okresy s výnimkou Bánoviec nad Bebravou a Myjavy prekračujú celoslovenský priemer 110,1 obyvateľa na km².³¹

Z hľadiska štruktúry osídlenia je kraj značne diferencovaný. V Trenčianskom kraji sa nachádza 276 sídiel. V osídlení kraja možno nájsť viacero sídelných foriem, vrátane špecifických foriem, ako je kopaničiarske osídlenie na Myjavskej pahorkatine, v oblasti Bielych Karpát a Javorníkov. Väčšie obce nad 2000 obyvateľov sú sústredené najmä v západnej časti kraja. Naopak, prevahou malých obcí je charakterizovaný okres Bánovce nad Bebravou. Osemnásť sídiel má štatút mesta, pričom len päť miest patrí do kategórie miest stredného typu (20-50 tisíc) – Považská Bystrica, Dubnica nad Váhom, Partizánske, Nové Mesto nad Váhom a Bánovce nad Bebravou. Hranicu 50 000 obyvateľov prekračujú len mestá Trenčín a Prievidza.³²

V roku 2011 dosahoval podiel obyvateľov v predproduktívnom veku od 0 do 14 rokov 13,3 % z celkového počtu obyvateľov kraja. Najväčší podiel obyvateľov v predproduktívnom veku má okres Púchov (14,3 %), najmenší okres Myjava (12,2 %). Z hľadiska vekového zloženia najväčšou skupinou je obyvateľstvo v produktívnom veku od 15 do 64 rokov, ktoré tvorí 72,9 % z celkového počtu obyvateľov Trenčianskeho samosprávneho kraja. Najväčší podiel obyvateľstva v produktívnom veku zaznamenal okres Ilava (74,4 %), najmenší okres Nové Mesto nad Váhom (71,1 %). Počet obyvateľov v poproduktívnom veku 65 rokov a viac predstavuje 82 067, čo tvorí podiel 13,8% z celkového počtu obyvateľov. Najväčší počet obyvateľov v poproduktívnom veku dosiahol okres Myjava (15,9 %), najmenší okres Považská Bystrica (12,2 %).

V Trenčianskom kraji došlo v roku 2011 k úbytku detskej zložky a rastu počtu osôb v poproduktívnom veku, čo viedlo k zvýšeniu indexu starnutia na 103,7 %. To znamená, že na 100 obyvateľov vo veku 0 - 14 rokov pripadá 103,7 obyvateľov vo veku 65 a viac rokov. Z pohľadu vekovej štruktúry žilo v Trenčianskom kraji najviac obyvateľov vo veku 32 rokov. Táto veková kategória bola najpočetnejšia aj v okresoch Bánovce nad Bebravou, Nové Mesto nad Váhom a Trenčín. V okrese Považská Bystrica žilo najviac 25 ročných, v Ilave bolo najviac obyvateľov 26 ročných, v Prievidzi 33

³¹ ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Obyvateľstvo v Slovenskej republike a krajoch SR – Vybrané výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011*, [online] [cit. 2013-12-28]. Dostupné z: <http://portal.statistics.sk/files/obyvatelstvo-slovenskej-republike-krajoch-sr.pdf>

³² SAŽP. *Základné informácie o území*. [online] [cit. 2013-12-28]. Dostupné z: <http://www.sazp.sk/slovak/periodika/sprava/kraje/trencin/zaklInf.htm>

ročných, v Myjave a Púchove bolo najviac 35 ročných a v Partizánskom najviac 36 a 37 ročných. V roku 2011 dosiahol priemerný vek obyvateľov Trenčianskeho kraja 40,4 rokov, muži mali v priemere 38,9 rokov, ženy 41,8 rokov. Medzi okresy s najvyšším priemerným vekom patrí Myjava (41,9 rokov), naopak okresom s najnižším priemerným vekom je Považská Bystrica (39,1 rokov).³³

Trenčiansky samosprávny kraj disponuje primeranou infraštruktúrou vzdelávacích, kultúrnych, sociálnych a zdravotníckych zariadení.

V kraji sa nachádza spolu 45 stredných škôl a 34 školských zariadení. K zvyšovaniu vzdelanostnej úrovne obyvateľstva regiónu, rozvoju vedy a výskumu v jednotlivých odboroch prispieva niekoľko vysokých škôl - Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne a Vysoká škola manažmentu v Trenčíne, Dubnický technologický inštitút v Dubnici nad Váhom a detašované pracoviská iných fakúlt vysokých škôl Slovenskej republiky.

Čo sa týka infraštruktúry zdravotníckych zariadení, zdravotnú starostlivosť v Trenčianskom kraji poskytujú poskytovatelia ambulantnej, ústavnej zdravotnej starostlivosti, záchranej zdravotnej služby a lekárenskej starostlivosti. Trenčiansky kraj má osem všeobecných nemocníc a dve špecializované nemocnice. Ústavnú zdravotnú starostlivosť tiež zabezpečuje jeden Hospic a tri Domy ošetrovateľskej starostlivosti.

V oblasti sociálnej pomoci v Trenčianskom samosprávnom kraji zabezpečuje sociálne služby spolu 224 poskytovateľov. Z toho Trenčiansky samosprávny kraj je zriaďovateľom 26 zariadení sociálnych služieb, mestá a obce sú zriaďovateľmi 137 zariadení, neverejní poskytovatelia zabezpečujú sociálnu službu v 57 zariadeniach sociálnych služieb a fyzické osoby v 4 zariadeniach. Patria sem zariadenia sociálnych služieb, ktoré poskytujú sociálnu službu pobytovou formou – denný, týždenný, prechodný a celoročný pobyt, ďalej sem patria neverejní poskytovatelia, ktorí poskytujú sociálnu prevenciu a poradenstvo a neverejní poskytovatelia sociálnych služieb, ktoré poskytujú prepravnú službu a jedáleň, pričom viaceré zariadenia poskytujú zároveň viacero služieb.³⁴

³³ ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *V Trenčianskom kraji žije najviac obyvateľov 32 ročných.* [online] © 21.11.2012 [cit. 2013-12-28]. Dostupné z: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=56810>

³⁴ ROKOVANIE VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Analýza sociálno-ekonomickej situácie Trenčianskeho samosprávneho kraja a návrhy na zlepšenie v sociálnej a hospodárskej oblasti.* [online] © 2010 [cit. 2013-12-28] Dostupné z: www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/MaterialyZip/22958

3 EXISTUJÚCE FORMY ZÁŽITKOVÉHO CESTOVNÉHO RUCHU V TRENČIANSKOM KRAJI

3.1 Kultúrno-spoločenské podujatia

V Trenčianskom kraji sa pravidelne koná množstvo rôznych kultúrnych, folklórnych alebo športových podujatí, na ktorých svoje zručnosti a umenie predvádzajú tanečné a spevácke súbory, remeselníci, medzinárodne uznávaní umelci i športovci. Viaceré z týchto podujatí majú niekoľkoročnú tradíciu a každoročne prilákajú nielen obyvateľov kraja a turistov z celého Slovenska, ale aj zahraničných návštevníkov.

Medzi významné kultúrno-spoločenské podujatia strednej Európy, ktoré si získava čoraz väčšie uznanie aj v zahraničí, patrí filmový festival **Art Film Fest**. Koná sa v druhej polovici júna v kúpeľnom meste Trenčianske Teplice a posledné ročníky sa konajú súčasne aj v Trenčíne. Festival každoročne priláka tisíce divákov z celého Slovenska ako aj desiatky domácich a zahraničných filmových profesionálov.

Cieľom festivalu je predstaviť filmy, ktoré vyvolali záujem a obdiv vo svete, priniesť na Slovensko snímky z prestížnych filmových prehliadok, ktoré boli ocenené, ponúknuť priestor milovníkom kvalitného filmu, predstaviť európsku a svetovú kinematografiu a zviditeľniť slovenskú kinematografiu.

Festival s viac ako 20 ročnou tradíciou každoročne hostí významné osobnosti svetovej kinematografie - hercov, ktorí zažiarili na filmovom plátne, ale aj režisérov, producentov a iných, ktorí spoza kamery vytvorili majstrovské diela.³⁵

Jednou z dominant festivalu a divácky atraktívnou sekciou je Medzinárodná súťaž hraných filmov, ktorá ponúka snímky začínajúcich režisérov z celej Európy, Ameriky, aj Ázie. Divácky obľúbená je aj Medzinárodná súťaž krátkych filmov, ktorá prináša kolekciu hraných, dokumentárnych, experimentálnych a animovaných filmov, z profesionálnych i študentských dielní z celého sveta.

Počas festivalu prebieha okrem filmových projekcií viacero sprievodných podujatí, ako sú diskusie, prezentácie, prednášky, výstavy, a hudobné vystúpenia rôznych skupín a žánrov.

³⁵ ARTFILMFEST, *Charakteristika Art Film Festu* [online] [cit. 2014-01-20] Dostupné z: <http://www.artfilmfest.sk/festival/o-festivale/>

Záverečný ceremoniál festivalu je spojený s odovzdaním ceny Hercova misia udeľovanej popredným svetovým i domácim hereckým osobnostiam za mimoriadny prínos do hereckého umenia. Nominovaný herec vlastnoručne pripevní mosadznú plaketu so svojím menom na Moste slávy. Dnes by sme na Moste slávy našli tabuľky svetových hviezd, ako sú napr. Franco Nero, Gina Lollobrigida, Annie Girardot, Sophia Loren, Nastassja Kinski, Jean Paul Belmondo, Gérard Depardieu, Jeremy Irons a ďalších, ale aj významných predstaviteľov slovenskej a českej kinematografie, ako sú napr. Jozef Kroner, Ladislav Chudík, Emília Vášáryová, Božidara Turzonovová, Zdeněk Svěrák, Martin Huba a mnohých ďalších.

Ďalším obľúbeným podujatím je hudobný festival **Bažant Pohoda**, ktorý je každoročne organizovaný v Trenčíne. Koná sa v polovici júla a s dennou návštevnosťou 30 000 ľudí patrí medzi najväčšie hudobné festivaly pod holým nebom na Slovensku a tiež v strednej Európe. Hlavný program festivalu tvorí široké spektrum rôznych hudobných žánrov. Areál festivalu je rozdelený do dvoch zón. Prvú zónu tvorí stanové mestečko a druhú zónu samotný festival, kde sa nachádzajú pódia a stany. Koncerty a hudobné vystúpenia sa odohrávajú na dvoch open-air pódioch, otvorenej aréne a viacerých krytých arénach, ktoré sú určené pre sprievodné podujatia.

Súčasťou festivalu sú divadelné a filmové predstavenia, tanečné workshopy, prezentácia literatúry, výstavy fotografií a výtvarného umenia, módna show, diskusie na rôzne spoločenské témy a besedy s osobnosťami výtvarného, hudobného a politického diania. Návštevníci majú možnosť vyskúšať si aj rôzne zábavné a adrenalínové atrakcie ako napríklad bungee jumping, aerotrim simulujúci stav beztiaže, vodný futbal, futbal, volejbal, stolný futbal, nafukovacie sumo zápasy a mnohé ďalšie.

Ukážkou ľudového umenia je **Medzinárodný folklórny festival Myjava**, ktorý sa koná v polovici júna pravidelne už od roku 1959 a v súčasnosti je jedným z troch najväčších folklórnych festivalov na Slovensku. Program festivalu sa odohráva v prírodnom amfiteátri.

Okrem vysokej umeleckej úrovne programov je pre festival charakteristické aj kvalitné organizačno-technické zabezpečenie. Každoročne sa na festivale predstavujú najlepšie folklórne súbory a jednotlivci nielen z celého Slovenska, ale aj zo zahraničia.

Súčasne s festivalom prebieha viacero sprievodných podujatí. Jedným z nich je tradičný jarmok, ktorý je zaradovaný k najväčším a najstarším ľudovo umeleckým jarmokom na Slovensku. Ukážky miestnej domácej kuchyne prezentuje program Kuchyňa starých materí, kde majú návštevníci možnosť ochutnať tradičné jedlá a vidieť tradičnú prípravu jedál, ako napríklad prípravu klobás alebo ťahanie štrúdiel. Okrem toho sú súčasťou programu rôzne výstavy, divadelné predstavenia pre malých i veľkých, ľudové rozprávania, zábavy a atrakcie.

Ďalším podujatím organizovaným na území Trenčianskeho kraja je **Bartolomejský jarmok v Ilave**, ktorý je oslavou konca obdobia leta, sa koná vždy v auguste na sviatok Sv. Bartolomeja. Na jarmoku sa prezentujú ľudoví remeselníci, od medovníkárov, hrnčiarov, kováčov, čipkárov, rezbárov, výrobcov slamených ozdôb, drotárov a šperkárov, ktorí vyrábajú a predávajú tradičné remeselné produkty. Kultúrny program jarmoku tvoria vystúpenia tanečných, hudobných a divadelných skupín, folklórnych súborov a dychová hudba. Medzi sprievodné podujatia organizované v rámci jarmoku patrí lukostreľba, vozenie na koňoch, výstava výtvarných prác, ochutnávka jedál tradičnej slovenskej a českej kuchyne.

Trenčianska hudobná jar a jeseň sú kultúrne podujatia s dlhoročnou tradíciou, ktoré sa konajú v Trenčíne. Domáci i zahraniční interpreti odohrajú pre milovníkov vážnej hudby niekoľko koncertov, na ktorých predstavia diela renomovaných slovenských a zahraničných autorov klasickej hudby.

Trenčianska hudobná jar sa začína v polovici apríla sa trvá približne do polovice mája, Trenčianska hudobná jeseň je usporadúvaná v mesiacoch október, november. Počas jedného mesiaca sa koná spolu päť koncertov tradične v priestoroch Trenčianskeho múzea, v refektári Piaristického gymnázia Jozefa Braneckého, vo farskom kostole, v evanjelickom kostole a v Galérii M. A. Bazovského.

Druhý septembrový víkend v Trenčíne už niekoľko rokov patrí festivalu **Pri Trenčianskej bráne**. Festival tradičnej zábavy a kultúry spojený s jarmokom ľudových remesiel a bohatým programom sa koná na námestí pod Trenčianskym hradom.

Na festivale vystupujú folklórne súbory detí i dospelých, country skupiny, tanečné skupiny predvádzajúce moderné tance. Zaujímavé sú ukážky ľudových remesiel, okrem rôznych remeselníckych výrobkov trhovníci ponúkajú návštevníkom

ochutnávku grilovaných špecialít, tradičného burčiaku, či vína. Pre deti je pripravený špeciálny program, ako napríklad tvorivé dielne, maľovanie na tvár, či vozenie na koňoch.

Vďaka podujatiu s názvom **Trenčianske historické slávnosti** oživa mesto Trenčín v posledný júlový týždeň históriou a vracia sa späť do čias, kedy mu vládol panovník Matúš Čák Trenčiansky. Podujatie sa nesie v znamení historických zápasov, rytierskych turnajov a gladiátorských súbojov odohrávajúcich sa počas piatich dní vždy v podvečer na Mierovom námestí. Okrem zápasov nechýbajú ukážky sokoliarstva, vystúpenia žonglérov, či tancujúcich otrokýň. Historickú atmosféru slávnostiam dodáva aj jarmok, na ktorom sa prezentujú historický remeselníci a obchodníci, a tiež možnosť ochutnať dobovú kuchyňu. Na víkend sa Trenčianske historické slávnosti presúvajú do priestorov hradu a stávajú sa z nich **Trenčianske hradné slávnosti**. Bohatý program pre návštevníkov pokračuje v podobe rôznych hudobných vystúpení, programom tanečných skupín predvádzajúcich dobové a orientálne tance, šermiarskych a sokoliarskych vystúpení. Na hrade sú rozmiestnené viaceré stany a objekty, v ktorých možno vidieť ukážky tradičných remesiel a dobových zvyklostí, napríklad kováčsku dielnu, výstavu dravých vtákov a nechýbajú ani umelecký remeselníci so svojimi výrobkami. Pre deti aj dospelých sú pripravené rôzne zážitkové aktivity, napríklad možnosť zastrieľať si z luku, hádzanie podkovou, či jazda na koňoch.

Predvianočnú atmosféru v Trenčíne navodzuje podujatie **Čaro Vianoc pod hradom**. Podujatie sa začína 5. decembra tradičným príchodom Mikuláša a jeho sprievodu na námestie a rozsvietením vianočného stromčeka a trvá až do konca decembra. Počas tohto obdobia sa na námestí konajú vianočné trhy, koledy, rozprávky pod stromčekom, divadelné predstavenia pre deti, koncerty vážnej hudby a vystúpenia folklórnych súborov. Atrakciou nielen pre deti je živý betlehem. Stánky ponúkajú nielen ľudovomelecke predmety, ale aj kulinárske špeciality a nápoje ako punč a varené víno, ktorých vôňa nepochybne patrí k obdobiu adventu.

Miestom bohatým na kultúrne podujatia prinášajúce neopakovateľné zážitky je nepochybne Bojnický zámok. Počas celého roka sú organizované viaceré podujatia, ktoré lákajú množstvo návštevníkov. V mesiaci február je to akcia **Valentínsky víkend na zámku**, ktorá sa koná na sviatok svätého Valentína, patróna všetkých zamilovaných. Netradičná valentínska prehliadka hradu je obohatená o rôzne súťaže pre páry, ktorých

cieľom je preveriť ich vzájomnú lásku, to ako sa navzájom poznajú, a či majú rovnaký vkus a priania do budúcnosti. Víťazný pár obdrží na konci prehliadky certifikát vernosti.

Asi najznámejším podujatím Bojnického zámku je **Medzinárodný festival duchov a strašidiel**, ktorý je organizovaný už od roku 1994 a je charakteristický svojou jedinečnosťou. Patrí medzi najväčšie podujatia svojho druhu nielen na Slovensku, ale aj vo svete. Každoročne sa koná na prelome mesiacov apríl a máj a jeho strašidelnú atmosféru prichádza na vlastnej koži zažiť množstvo domácich i zahraničných turistov. Dôležitým prvkom podujatia sú emócie ako strach, neistota a napätie. Festival je každý rok ladený do inej témy, z ktorej následne vychádzajú strašidelné motívy a bytosti a zámok sa tak na niekoľko dní stáva centrom duchov, čarodejníc a upírov z rôznych kútov sveta. Celý festival je ponímaný ako príbeh a vychádza nielen z historických udalostí, ktoré sa na zámku odohrali, ale aj zo známych povestí, legiend a príbehov historických postáv.

Ďalším nemenej obľúbeným podujatím Bojnického zámku je rozprávkový divadelný festival **Rozprávkový zámok** patriaci k najväčším svojho druhu v strednej a východnej Európe. Počas júna majú návštevníci možnosť nahliadnuť do sveta rozprávok, ktorú navodzujú desiatky rozprávkových bytostí a účinkujúcich v rozprávkových kostýmoch, tematické kulisy a rekvizity. Vďaka rozprávkovým hrdinom a jedinečným dobrodružstvám, ktoré sú pre návštevníkov každoročne pripravené, si festival získava čoraz väčšiu obľubu nielen u detí, ale ľudí každého veku, ktorí sa tak aspoň nachvíľu vrátia do svojich detských čias. Každý ročník je špecifický iným programom a inou rozprávkovou tematikou. Návštevníci sa postupne presúvajú z jednej miestnosti do druhej a tým prechádzajú dejom rozprávkového príbehu. Na spiestenie a aktívne zapojenie účastníkov do príbehu je do deja začlenená aj záporná postava, ktorá predstavuje hrozbu pre rozprávkový svet. Bez zapojenia a pomoci detských návštevníkov tak hrozí rozprávkam, snom a ríši fantázie zánik.

Najmladším podujatím organizovaným na Bojnickom zámku je podujatie s názvom **Slávnosti života** s podtitulom Supernoc na zámku. Koná sa v mesiaci august a je určené pre ľudí, ktorí sa chcú báť, stretnúť nadprirodzené bytosti, majú radi históriu a zaujíma ich, čo sa odohráva na Bojnickom zámku v noci. Vďaka tanečným a hudobným vystúpeniam, pantomíme, poézii a maliarskemu umeniu sa návštevníci vrátia do čias dávnych i nedávnych, dozvedia sa zaujímavosti z histórie gastronómie,

kulinárstva, dvornej etikety i života niekdajších obyvateľov zámku. Okrem bohatej histórie sa k zámku viaže aj viacero legiend a povestí, ktoré si ľudia rozprávajú dodnes. Na podujatí Slávnosti života je možné zhliadnuť inscenáciu troch, ktoré súvisia so životom zákerného kastelána Petra Pókyho. Súčasťou prehliadky je tiež ponuka rôznych gastronomických zážitkov. Program podujatia spočíva v aktivitách, pri ktorých sú zapojené všetky vnemy, a tak sa návštevníci prenesú do sveta umenia, poznávania a oddychu.

Z ďalších podujatí organizovaných na Bojnickom zámku možno spomenúť aj septembrové **Rytierske dni** s bohatým programom. Návštevníkom sú prezentované príbehy, v ktorých ožívajú postavy rytierov, predstavenia historického šermu, súčasťou je dobová kuchyňa, historické remeslá, sokoliari, bylinkári, mastičkári.

Podujatie **Vianoce a traja králi na zámku** zase prináša na zámok vianočnú atmosféru plnú prekvapení a tajomna. Priestory zámku sú ozdobené vianočnými stromčekmi, v komnatách majú návštevníci možnosť vidieť ukážky stolovania, dozvedieť sa zaujímavosti týkajúce sa histórie vianočných sviatkov a tradičné vianočné zvyky.

Medzi organizované podujatia možno zaradiť aj návštevu malej obce Bošáca, ktorá je známa svojou slivovicou, krojmi a ľudovou architektúrou. Uprostred obce, kúsok od Bošáckej pálenice sa nachádza múzeum skanzenového typu Múzeum bošáckej doliny, ktoré je zriadené v pôvodnom sedliackom dome. Dom je zariadený v tradičnom štýle s pôvodným vybavením a nábytkom a jeho súčasťou je aj hospodárska časť, dielňa a stodola, v ktorej sa nachádzajú poľnohospodárske zariadenia. Návštevníci tu majú tiež možnosť vidieť vzácne bošácke kroje zdobené ručne šitými výšivkami. V miestnej historickej pálenici sa návštevníci zase oboznámia s výrobou slivovice, ktorej chuť je špecifická najmä vďaka špeciálnej odrode sliviek, ktorá sa pestuje v okolí Bošáce.

Dôležitý produkt predstavujú tematické cesty, ktoré možno definovať ako geograficky vytýčené trasy na území jedného alebo viacerých regiónov, ktorá sú špecifické z hľadiska histórie, pamätihodností, tradičnej kultúry alebo turistických zaujímavostí. Tematické cesty *„dávajú ucelený pohľad na vybranú jednotnú myšlienku, ktorá spája rôzne oblasti na danej turistickej ceste. Prakticky sú to náučné chodníky realizované na väčších vzdialenostiach medzi jednotlivými bodmi – zástavkami tematicky ladenej trasy. Turistov pohybujúcich sa na tematickej ceste sprevádzajú*

*rovnaké idey, symboly, slogany a logá, spojené s predajom tematicky podobných tovarov a s poskytovaním podobných druhov služieb, ktoré dominujú filozofii danej tematickej cesty.*³⁶

Na Slovensku je vytvorených viacero tematických ciest, počas ktorých návštevník spoznáva jeho kultúru, tradície, historické mestá, môžete ochutnať slovenské miestne špeciality. Cieľom turistických ciest je zlepšenie propagácie a prístupnosti slovenských turistických zaujímavostí. Charakteristickou črtou tematických ciest je ich rôznorodosť, ktorá pôsobí ako spestrenie programu a umocnenie zážitku turistov.

V Trenčianskom kraji možno hovoriť o dvoch tematických cestách. Prvou z nich je **Hradná cesta**, ktorá krajom vedie čiastočne, nakoľko je to cesta spájajúca územie medzi Bratislavou a Žilinou po oboch brehoch rieky Váh a úpätiach Karpát. Po celej dĺžke trasy sa nachádza množstvo kultúrnych pamiatok, akými sú hrady, zámky, kaštiele, múzeá, mestské pamiatkové rezervácie a sakrálne pamiatky.

Matúšovo kráľovstvo je tematická cesta, ktorá spája viac ako 1100 miest a obcí západnej časti Slovenska - Považie, Kysuce, Oravu, Turiec, hornú a dolnú Nitru, Záhorie, Podunajsko a malokarpatskú oblasť. Jedná sa o jeden z novších produktov cestovného ruchu, ktoré svoju atraktivitu buduje na kultúrnom dedičstve. Cieľom tejto tematickej cesty je oživiť dávne povesti, legendy, tradície a históriu, pamiatky a prírodné krásy, propagovať podujatia a prilákať turistov nielen zo Slovenska, ale aj z okolitých krajín.

Tematická cesta mapuje niekdajšie panstvo Matúša Čáka, legendárneho pána Váhu a Tatier a kombinuje poznávanie so zábavou. Unikátnosť tohto produktu spočíva okrem iného v používaní dobových názvov. Pre označenie menších celkov kráľovstva sa napríklad používa slovo džava. V súčasnosti má kráľovstvo deväť džav, ktoré tvoria nižšie zložky - hradné panstvá. Súčasťou panstiev Kráľovské lehoty a Lehoty. Informačné kancelárie možno nájsť aj pod názvom Matúšove hlásky.

Kráľovstvo má svoj erb, vlajku, pečať. Účastníci majú možnosť zakúpiť si pas Matúšovho kráľovstva, ktorý je považovaný za úradný pre tých, ktorí sa chcú stať občanmi kráľovstva. Počas svojho putovania do pasu zbierajú pečiatky.

Produkt Matúšovo kráľovstvo združuje mestá, obce a subjekty cestovného ruchu a tým napomáha k rozvoju turistickej infraštruktúry regiónu. Oblasť Trenčianskeho

³⁶ HABÁN, M., OTEPKA, P. *Agroturistika*. 1. vyd. Nitra: SPU, 2004, s. 48. ISBN 80-8069-451-6.

kraja zasahuje Dolnopovažská džžava s kultúrno-historickými pamiatkami ako hrad Tematín, Čachtický hrad a hrad Beckov. Hornopovažská džžava zastrešuje Trenčiansky, Košecký, Vršatecký, Lednický a Považský hrad. Uhrovský hrad, Brodziansky kaštieľ, Bojnický zámok a Prievidzský hrad patria pod Hornonitriansku džžavu.³⁷

Zo subjektov Trenčianskeho kraja, ktoré sú členmi Matúšovho kráľovstva a v rámci tohto produktu sú označované ako hlásy Matúšovho kráľovstva možno spomenúť Draškovičov kaštieľ v Čachticiach, Slovenské sklárske múzeum Lednické Rovne, Trenčianske múzeum Trenčín, Šport Hotel Trenčín, Hornonitrianska hvezdáreň Partizánske, Múzeum Bojnický zámok.

3.2 Vidiecka turistika

Pre ľudí, ktorí preferujú vzťah k prírode a zvieratám sú v Trenčianskom kraji k dispozícii viaceré jazdecké areály a ranče, ktoré ponúkajú možnosť vyskúšať si jazdu na koni.

Nozdrkovce – sú jednou z častí mesta Trenčín, v ktorej sa nachádza športovo-obchodná stajňa CEDOS s jazdeckým areálom a ponukou viacerých služieb. Okrem jazdeckých kurzov pre jednotlivcov aj skupiny – pre deti, začiatočníkov aj pokročilých jazdcov, ponúka rodinné alebo romantické výlety na koči, pre školy organizuje exkurzie s odborným výkladom, ktorý sa týka histórie chovateľstva koní, informácií o koňoch a starostlivosti o ne. Spája tak zaujímavou formou viacero učebných predmetov, ako sú história, biológia a geografia, ktorých súčasťou sú praktické ukážky jazdenia, vozenie na kočoch a výstava historických kočiarov.

Areál sa skladá z dvoch stajní, vonkajšej jazdiarne a krytej jazdeckej haly, súčasťou je aj kolotoč pre kone, trávnaté výbehy a kolbisko, na ktorom sa každoročne konajú jazdecké preteky v parkúrovom skákaní.

Počas roka organizuje jazdecký areál Nozdrkovce niekoľko akcií nielen pre členov jazdeckého klubu, ale aj širokú verejnosť. Sú to najmä jazdecké tréningy, jazdecké preteky, Štefanská jazda a stretnutia pri rôznych príležitostiach.

³⁷ MATÚŠOVO KRÁĽOVSTVO. *Členenie územia Matúšovho kráľovstva*. [online] [cit. 2014-01-20] Dostupné z: <http://www.matusovo-kralovstvo.sk/mk/clenenie.htm>

K najpopulárnejším akciám patria tzv. oddielové alebo klubové preteky. Konajú sa vždy v auguste ako rozlúčka s letom a ich súčasťou sú najmä zábavné súťaže pre deti s koňmi ako napríklad súťaž krásy, v ktorej je hodnotená úprava, čistota a predvedenie koňa, športové disciplíny preverujúce zručnosť v jazde na koni.³⁸

Žrebčín Motešice ponúka celoročnú jazdeckú školu pre deti, dospelých aj celé rodiny, začiatočníkov aj pokročilých, možnosť ustajnenia vlastného koňa, prehliadky žrebčínú so sprievodným programom. Nachádza sa tu najväčšia krytá jazdecká hala v strednej Európe, vonkajšie jazdiarne a výcvikové stredisko. Okrem chovu koní žrebčín pravidelne organizuje jazdecké a iné podujatia, firemné športové dni, a tiež hipoterapiu, ktorá spočíva vo využití komplexné pôsobenie koňa na človeka pri liečbe rozličných ochorení.

Ranč s hospodárskymi budovami - maštale, dielňa, voliéry ponúka hipoterapeutické, jazdecké a relaxačné centrum **Florenca** v Opatovciach. Okrem hipoterapie ponúka jazdeckú školu, športové vyžitie v prírode, pre deti sú zaujímavé hospodárske zvieratá, ktoré v bežnom živote nevidia, tvorivé dielne a mnohé ďalšie aktivity pre deti i dospelých. Pre dospelých sú okrem možnosti jazdenia na koni pripravené rôzne relaxačné činnosti, ako napríklad oddych v hydro-aeromasážnej vani, kúpele nôh v bylinkových zmesiach, masáže chodidiel, bylinné zábaly a ďalšie.

Milovníci koní a jazdeckého športu sú vítaní tiež v Jazdeckom klube Hipocentrum **Kočovce**, ktoré ponúka ustajnenie koní, hipoterapiu, westernové jazdenie a parkúrové súťaže, v kluboch Aissy a Navaho v Prievidzi a klube Mitani v Kocuranoch. Vyskúšať si jazdu na koni možno aj na **Gazdovstve Uhliská** v obci Trenčianska Závada alebo v jazdeckom oddiele **Žihlavník** v Omšeni

Ako príklad zariadenia, ktoré svoju činnosť zameriava na agroturistiku môžeme uviesť chatu Gilianka nachádzajúcu sa v obci Bolešov v okrese Ilava. Záujemcom ponúka aktivity v prírode, jazdenie na koňoch, poľovníctvo a včelárstvo, kúpanie, rybolov, zber húb a liečivých rastlín. V okolí chaty sa nachádzajú značené cyklotrasy a jej prostredie je ideálne na pešiu turistiku. Oblasť ponúka menej náročné i obtiažnejšie trasy. Okrem oddychu, odpútania sa od mestského života a načerpania nových síl v prírodnom prostredí majú návštevníci možnosť ochutnať miestne agrovýrobky.

³⁸ Stajňa CEDOS Trenčín, *Jazdecký klub* [online] [cit. 2014-01-20] Dostupné z: <http://www.stajnacedos.sk/akcie/>

3.3 Športové a dobrodružné aktivity

Trenčiansky kraj ponúka viaceré možnosti na príjemné trávenie dovoleníek, či už v lete alebo v zime, pobyty v prírode, rybárčenie a poľovačky, lyžovanie, športové jazdectvo, bicyklovanie, golf, kempovanie.

Pre priaznivcov **lyžovania a snowboardingu** sa v kraji nachádza niekoľko lyžiarskych stredísk, ktorých väčšina je otvorená od decembra do marca. Väčšina stredísk je vybavená technickým zasnežovaním a ponúka možnosť nočného lyžovania.

V okrese Prievidza je to lyžiarske stredisko Remata, ktoré ponúka ľahké a stredne náročné lyžiarske trasy, niekoľko vlekov, možnosť večerného lyžovania a tiež bežeckého lyžovania. Rodičia s deťmi určite ocenia lyžiarsku škôlku a detský vlek. Ďalšími strediskami v okrese Prievidza sú Ski Kľačno v regióne Malá Fatra a Cigeľ Priedavky – Šabl'ová, stredisko, ktoré zasahuje do regiónov stredného a západného Slovenska.

V okrese Považská Bystrica sa nachádza jedno lyžiarske stredisko Ski Ráztoka – Horná Maríková v pohorí Javorníky, ktorá ponúka svahy rôznej obtiažnosti, a tiež služby, ako napríklad lyžiarsku školu, skiservis, večerné lyžovanie.

Okres Púchov má vybudované tri lyžiarske strediská, z ktorých najväčšie je Ski Čertov Javorníky rozdelené do dvoch areálov s niekoľkými zjazdovkami. Výborné podmienky na lyžovanie ponúkajú v zime aj strediská Ski Mojtín a Ski centrum Kohútka, ktoré sa nachádza na slovensko – českej hranici v pohorí Javorníky. Obe strediská sú vhodné pre všetky kategórie lyžiarov, od začiatočníkov až po pokročilých.

Znáмым a obľúbeným strediskom lyžiarov a snowboardistov je Ski centrum Kálnica v okrese Nové Mesto nad Váhom. Športové vyžitie a relax ponúkajú aj Ski land Stará Myjava a v okrese Trenčín lyžiarske stredisko Homôlka ležiacom na rozmedzí Strážovských vrchov a Bielych Karpát.

V letných mesiacoch patrí medzi vyhľadávané aktivity **horská turistika**. V Trenčianskom kraji sa nachádza množstvo značených turistických chodníkov a trás s rôznou náročnosťou.

Za mierne náročnú turistiku môžeme označiť výstup na Považský Inovec. Trasu možno začať v obci Mníchova Lehota, do ktorej sa pohodlne dostaneme autom. Značka začína od parkoviska pri motoreste Radar asi 50 metrov späť po ceste, kde popri pár

domoch vchádza do lesa, kde po pár metroch začína stúpanie lesom po červenej značke. Rúbane, ktorými trasa prechádza ponúkajú krásne výhľady do doliny Váhu a na Trenčín. Po pravej strane trasa míňa vrch Javorie a pokračuje v stúpaní na rozľahlú lúku, z ktorej vidno Bánovce nad Bebravou a okolie. Trasa pokračuje hrebeňom Jarabského vrchu, po ktorom nasleduje asfaltka a Chata pod Inovcom a prudkým stúpaním okolo lyžiarskeho vleku až na vrchol Inovca. Výhľady na okolitú krajinu si možno vychutnať na vyhliadke Dr. Bundalu, ku ktorej vedie značená odbočka z chodníka. Zostup potom možno absolvovať po zelenej značke, ktorá vedie od Chaty pod Inovcom. Celú trasu možno zvládnuť za približne päť hodín.

Stredne náročnou trasou je turistická trasa Ilava – Vápeč – Homôlka. Výlet možno začať na železničnej stanici v Ilave, odkiaľ potom prejdeme až na okraj mesta k záhradkárskej osade Chrástky, kde trasa vedie do lesa a nenáročným terénom k sedlu pod Sokolom. Odtiaľ si možno spraviť malú zachádzku na kopec Sokol, kam síce vedie strmá cesta, ale vrchol ponúka pekné výhľady na okolité vrchy. Zo sedla pod Sokolom vedie trasa po žltej značke do Národnej prírodnej rezervácie okolo jazierka a strmým kopcom k lesnej studničke a rázcestiu kde končí žltá značka a trasa pokračuje modrým značením. Nasleduje úsek, ktorý treba prekonať po reťaziach až na vrchol. Vápeč ponúka výhľad na Malú Fatru, Strážov, Manín, Vršatecké bradlá. Zostup vedie po modrej značke chodníkom, ktorý vedie ku kopcu Homôlka.

Adrenalinové športy možno vo všeobecnosti charakterizovať ako športy, ktorých vykonávanie si vyžaduje väčšiu mieru odvahy. Výkon adrenalinových športov účastníkovi prináša vyššiu mieru nebezpečnosti a neopakovateľný zážitok či vzrušenie. Na území Trenčianskeho kraja možno vykonávať viaceré takéto aktivity. Priestor pre dobrodružstvo, napätie, adrenalin a vzrušenie ponúka letisko Slávnica. Pod dohľadom profesionálneho inštruktora je možné vyskúšať **tandemový zoskok padákom**, pri ktorom záujemca zažije voľný pád z výšky 4000 metrov rýchlosťou viac ako 200 km/h trvajúci asi 50 sekúnd a následne si 5 - 8 minút vychutnáva let na padáku. Do ceny tandemového zoskoku je zahrnuté zapožičanie kombinézy a okuliarov pre voľný pád.

Do skupiny adrenalinových športov je zaradovaný aj **paintball**. Podstatou tejto činnosti je súboj tímov alebo jednotlivcov proti sebe, pomocou zbraní s cieľom zasiahnuť súpera projektilom naplneným farbou. Je možné si vybrať s rôznych štýlov

hry. Podstatou však je vyradiť všetkých súperových hráčov. Pri tomto športe nerozhoduje fyzická sila, ale taktika, schopnosť premýšľať a rýchlo reagovať. Hra, pri ktorej sa spája stratégia, spolupráca hráčov a hlavne zábava. Paintball je možné hrať v prírode, ale aj v špeciálne prispôsobených halách. V Trenčianskom kraji tento typ zábavy zabezpečuje Paintball Aréna v Dolnej Súči, ktorá sa nachádza pod vápencovým masívom Krásin v priestoroch bývalého salaša. Ďalším prevádzkovateľom tohto druhu športu je KS PaintBall Adamovské Kochanovce a Paintballový klub Dubnica, ktorý sa nachádza v blízkom okolí mesta Dubnica nad Váhom.

Milovníci rýchlej jazdy, adrenalínu a súťažení si prídu na svoje na motokárovej dráhe v Dubnici nad Váhom. Radosť a vzrušenie z rýchlej jazdy tu možno zažiť na okruhu dlhom 282 metrov, ktorý kombinuje rýchle a technické úseky. Zábavu na štyroch kolesách ponúka Volt Racing Center v Trenčíne. Ako jediné v Strednej a Východnej Európe ponúka možnosť vychutnať si adrenalínovú jazdu na elektrických motokárach s ekologickým motorom, ktoré neohrozujú životné prostredie. Krytá dráha dlhá 260 metrov a široká 10 metrov je určená ako pre skúsených jazdcov, tak i pre začiatočníkov.

Okrem obľúbenej zimnej a letnej turistiky je možné užiť si pobyt v prírode aj pri iných aktivitách. Vďaka početnosti riek, rybníkov a vodných plôch sa stáva veľmi populárnym rybárstvo.

Rybolov sa stáva čoraz viac vyhľadávanou a obľúbenou aktívnou formou oddychu a relaxu pri vodnej ploche. Okrem oficiálnych rybárskych revíroch ponúkajú športový rybolov aj súkromné rybníky a vodné svety. Chyťanie rýb na takomto druhu vodných plôch nie je potrebné vlastniť rybársky lístok. V Trenčianskom kraji sa nachádzajú tri takéto vodné svety:

Kulháň - Zlatníky je malá horská osada v okrese Bánovce nad Bebravou. V rozľahlom areáli sa nachádza rybník plný pstruhov, ktorý poskytuje priestor pre športový rybolov, zároveň ponúka rybolov aj pre nerybárov, príjemné posedenie v prírode, či možnosť prejsť sa dlhým lesníckym chodníkom. Atrakciou pre deti je ohrada so zvieratami, ihrisko s hojdačkami a kolotočmi. Každý návštevník si môže uloviť vlastnú rybu, ktorú mu potom odborný obsluhujúci personál za poplatok vyčistí. Rybársku výstroj si možno zapožičať zdarma, pričom majú záujemcovia o rybolov k dispozícii aj návnadu a nádobu na ulovené ryby. Taktiež nie je potrebné vlastniť

rybársky lístok, a tak sa rybolov stáva dostupný pre všetkých. Okrem možnosti ulovenia vlastnej ryby, areál Kulháň ponúka aj miestnu špecialitu, ktorou je pečeňo–údený pstruh.

Vodný svet Sebedražie sa nachádza v okrese Prievidza a tvorí ho novovybudovaný prírodný areál s deviatimi vodnými plochami a množstvom atrakcií. Areál je určený pre všetky vekové kategórie, rodiny s deťmi, rybárov i nerybárov, milovníkov prírody, oddychu v príjemnom prostredí, čerstvých pečených pstruhov a tiež umenia.

Vodný svet ponúka možnosť rybolovu bez rybárskeho lístka v troch lovných rybníkoch s rôznym režimom lovu. Dva rybníky sú založené na princípe chyť a zober, pričom jeden je určený na lov kaprov a druhý na lov pstruha. V treťom rybníku sa nachádzajú kapry, karasy a iné ryby, ktoré sú však po ulovení následne pustené spať do vody. V areáli sa nachádza 30 metrov dlhý vrak pirátskej lode, ktorý slúži ako miesto na posedenie, občerstvenie a tiež obdivovanie umeleckých diel.

Návštevníkom je k dispozícii megalitické ohnisko, v ktorom si môžu posediť väčšie, či menšie skupinky. Taktiež môžu navštíviť jedinečnú račiu farmu, zahrať si minigolf alebo skutočný golf, prežiť jedinečnú noc v indiánskom típi, obdivovať originálne kamenné a drevené diela slovenských i zahraničných umelcov, ktoré sa nachádzajú v galérii pod holým nebom a zažiť množstvo ďalších zaujímavých atrakcií. Hlavne pre deti je pripravená zábavná forma vzdelávania, ktorá spočíva v prednáškach o živočíchoch chovaných v areáli obohatených o praktické ukážky.

Rybník Zamarovce tiež známy pod názvom Carp park sa nachádza v rovnomennej obci v okrese Trenčín. Okolie rybníka je vhodné nielen pre zanietých rybárov, ale i rodiny s deťmi, organizované školské skupiny a firemné akcie. Pre deti je vybudovaný areál s lanovou dráhou, hojdačkami, pieskoviskom a ďalšími atrakciami. Návštevníci si taktiež môžu zajazdiť na koni alebo sa člňkovať na rybníku.

Vďaka rieke Váh si v Trenčianskom kraji prídu na svoje aj milovníci vodných športov. Prístav Trenčín organizuje vyhlídkové plavby po rieke Váh v okolí Trenčína.

Nezabudnuteľný zážitok na rieke Váh možno absolvovať aj vďaka zaujímavému produktu Dračie lode. Lode pochádzajúce z ďalekej Číny sa aj u nás v poslednom čase tešia veľkej obľube. Naraz sa môže plaviť 20 členov posádky, ktorí sa aktívne zapájajú

do veslovania, kormidelník a bubeník. Účastníci zažijú nepoznané a dobrodružné chvíle, popri plavbe majú možnosť obdivovať krásnu scenériu rieky a okolitej prírody.

Čoraz populárnejšou a vyhľadávanejšou sa stáva **cykloturistika**. Jej rozvoj súvisí predovšetkým so stúpajúcim množstvom značených cykloturistických trás, ktoré sa nachádzajú vo všetkých regiónoch Slovenska.

V Trenčianskom kraji možno na bicykli absolvovať viaceré cyklotrasy, ktoré majú rôzne stupne náročnosti. Nenáročná trasa s názvom Cyklotúra okolo Trenčianskej kotliny, ktorá je súčasťou Vážskej cyklomagistrály je dlhá približne 54 kilometrov a vedie prevažne po málo frekventovaných cestách. Východiskovým bodom je Trenčín, trasa ďalej vedie cez Kostolnú – Záriečie, Štvrtok nad Váhom, Bošácu, Nové Mesto nad Váhom, Beckov a cieľovým bodom je opäť Trenčín. Celá cyklotrasa sa tiahne popri viacerých zaujímavých kultúrnych pamiatkach, ako napríklad zrúcanina hradu Beckov.

Napriek tomu, že Cyklotúra Súčanskými kopanicami je kratšia – meria asi 34 kilometrov, je o niečo náročnejšia ako predošlá trasa. Hlavnou príčinou sú prudké stúpania a fakt, že vedie rušnými komunikáciami. Začiatok trasy je v Trenčíne, ďalej pokračuje cez Drietomu, Hornú a Dolnú Súču, Hrabovku a končí v Trenčíne. Počas trasy je možné vidieť niekoľko pamiatok mestskej pamiatkovej rezervácie Trenčín, ktorým dominuje hrad, a tiež viaceré prírodné zaujímavosti akou je napríklad prírodná rezervácia Krasín, ktorá je súčasťou bradlového pásma Bielych Karpát a zrúcanina Súčanského hradu.

Ďalšou značenou trasou je Cyklotúra Manínskou tiesňavou, ktorej dĺžka je približne 12 kilometrov a stupeň zaťaženia len mierny. Trasa začína v meste Považská Bystrica, pokračuje na obec Podmanín cez Pechov laz a Drieňovku do doliny Manínskeho potoka, ďalej cez Manínsku tiesňavu do Považskej Teplej. Okolie trasy je bohaté na kultúrne pamiatky. Cykloturisti môžu navštíviť napríklad Považský hrad.

PRAKTICKÁ ČASŤ

4 ANALÝZA DOPYTU PO ZÁŽITKOVOM CESTOVNOM RUCHU

4.1 Sekundárny prieskum

V rámci sekundárneho prieskumu, čiže tzv. prieskumu od stola sme naše poznatky čerpali zo sekundárnych zdrojov. V prvom rade sme sa snažili zamerať na informácie o cestovnom ruchu na Slovensku.

Slovensko je krajinou, ktorá má veľmi priaznivé predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu. Primárna ponuka spočívajúca v bohatom prírodnom a kultúrno-historickom potenciáli poskytuje možnosť pre množstvo rozmanitých a celoročne využiteľných atraktivít cestovného ruchu, a tak pokrýva takmer všetky rozhodujúce druhy a formy cestovného ruchu.

V poslednom období bol na Slovensku zaznamenaný nárast nielen návštevníkov prichádzajúcich zo zahraničia, ale aj domácich turistov, ktorí mali záujem o cestovanie po Slovensku a spoznávanie domovskej krajiny, či už prostredníctvom rôznych zájazdov, výletov po kultúrno-historických pamiatkach, využívania kúpeľných služieb, wellness pobytov alebo iných aktivít.

Najvyšší počet návštevníkov uprednostňuje pobyt pri vodných plochách alebo na kúpaliskách, množstvo turistov zaujíma aj cykloturistika a horská turistika. Okrem kúpeľných a wellness pobytov majú ľudia záujem taktiež o adrenalínové dobrodružstvo spojené so športovaním.

Čo sa týka preferencií podľa vekových skupín, mladí ľudia uprednostňujú aktívny oddych, pešiu turistiku, adrenalínové atrakcie, pobyt na horách, návštevy hradov, zámkov, jaskýň, lyžovanie a kúpanie v aquaparkoch. Rodiny s deťmi vyhľadávajú hory, vodné plochy, termálne kúpaliska, lyžiarske strediská a zábavné

parky. Starší ľudia trávajú pobytu v kúpeľoch, na termálnych kúpaliskách, ale navštevujú aj hory, zámky, jaskyne a sakrálne pamiatky Slovenska.³⁹

Kľúčovými faktormi, sú predovšetkým relax a únik z bežného života. za ktorým nasleduje spoznávanie nových miest. Šport je čiastočne dôležitý najmä vo vekovej skupine do 25 rokov.

Štúdia Slovenskej agentúry pre cestovný ruch ukázala, že Slováci uprednostňujú Slovensko ako dovolenkovú destináciu počas letného obdobia, zatiaľ čo zimná dovolenka a agroturizmus sú menej preferované možnosti. Agroturizmus zatiaľ zostáva produktom pre veľmi špecifickú skupinu spotrebiteľov, avšak z hľadiska nástupu nových trendov a zvyšovania ekologického povedomia obyvateľov by už čoskoro mohlo dôjsť k zvýšenému dopytu po tejto forme cestovného ruchu.

Najsilnejším motívom účasti rezidentov na domácom CR je pobyt na horách, a to najmä v lete. Často tiež trávajú domácu dovolenku poznávaním pamiatok a histórie, pobytom pri vode, lyžovačkou a medzi obľúbené patria takisto aj kúpeľné a wellness pobytu.

Prieskum ďalej uvádza, že pokiaľ by Slováci mali v lete prežiť dovolenku na Slovensku, chceli by v horúcich dňoch vyraziť na turistiku a kúpaliská. Pešie túry v horách alebo po cestách na bicykli získalo podporu u 23,7% a kúpaliská 13,3% opýtaných. Priebežné výsledky v ankete ukazujú, že pobyt v kúpeľoch vrátane wellness a agroturistiky dostali doteraz po 12,7% a 12,5%. Spomedzi časti 400 hlasujúcich vyjadrilo približne zhodný záujem navštíviť historické pamiatky SR 11,5% a venovať dovolenkové dni športovaniu či adrenalínovým činnostiam 11,2% respondentov.⁴⁰

V súvislosti s očakávaniami turistov od návštevy a prehliadky kultúrnych pamiatok výsledok prieskumu, ktorý sa uskutočnil v Českej republike ukázal, že *„ideálna prehliadka, ktorá uspokojí návštevníkov vo všetkých ich očakávaniach musí*

³⁹ SACR. *Marketingová stratégia SACR 2014-2020*. [online] © 2008 [cit. 2014-01-21]. Dostupné z: http://www.sacr.sk/odborna-verejnost/analyzy-a-statistiky/marketingova-strategia/?no_cache=1&cid=1162&did=8620&sechash=cf7ba7a2

⁴⁰ SACR. *Analýza dovolenkového správania sa obyvateľstva Slovenska*. [online]. [cit. 2014-01-21]. Dostupné z: http://www.sacr.sk/odborna-verejnost/analyzy-a-statistiky/prieskumy-a-analyzy/?no_cache=1&cid=1165&did=2636&sechash=6ebaad87

viest' k novému poznaniu, musí byť zábavná, a zároveň by mala byť pre návštevníka odpočinkom, či relaxáciou.“⁴¹

4.2 Primárny prieskum

Cieľom nášho prieskumu je na základe stanovenej cieľovej skupiny, ktorou boli obyvatelia Trenčianskeho kraja všetkých vekových skupín, zistiť záujem o zážitkový cestovný ruch v tomto kraji a tiež nájsť odpovede pre vyhodnotenie stanovených hypotéz.

Hypotéza č. 1: Predpokladáme, že najviac opýtaných si pod pojmom zážitkový cestovný ruch predstavuje adrenalínové aktivity.

Hypotéza č. 2: Predpokladáme, že viac ako 50% oslovených respondentov má záujem o zážitkový cestovný ruch.

Hypotéza č. 3: Predpokladáme, že v Trenčianskom kraji je možné vytvoriť minimálne tri nové produkty zážitkového cestovného ruchu.

4.2.1 Metóda prieskumu a zber dát

Pri získavaní údajov a konečnom rozhodovaní a tvorbe nových produktoch zážitkového cestovného ruchu využijeme primárny prieskum, metódou dotazníka (príloha A).

Dotazník je vyhotovený v slovenskom jazyku a je anonymný. Informácie, ktoré respondenti v dotazníku uvedú sú použité výlučne pre potreby tvorby diplomovej práce.

Vytvoreniu dotazníka predchádzalo stanovenie hypotéz nasledované zostavením dotazníkových otázok a možností odpovedí. V dotazníku boli použité otázky uzavreté, polouzavreté a jedna otvorená, v ktorej respondenti mali možnosť vyjadriť to, čo im z hľadiska zážitkového cestovného ruchu v Trenčianskom kraji chýba. Uzatvorené otázky dávajú respondentom možnosť výberu jednej alebo viacerých odpovedí

⁴¹ SVOBODA, P. Památky a jejich zapojení do cestovního ruchu. In NOVÁČIK, K. *Památky ve 21. století - Jejich význam, využití, obnova a ochrana*. Brno: Občanské sdružení Pomněnka a Historicko-Astronomická Společnost v nakladatelství Mravenec, 2010, s. 44. ISBN 978-80-86994-99-4.

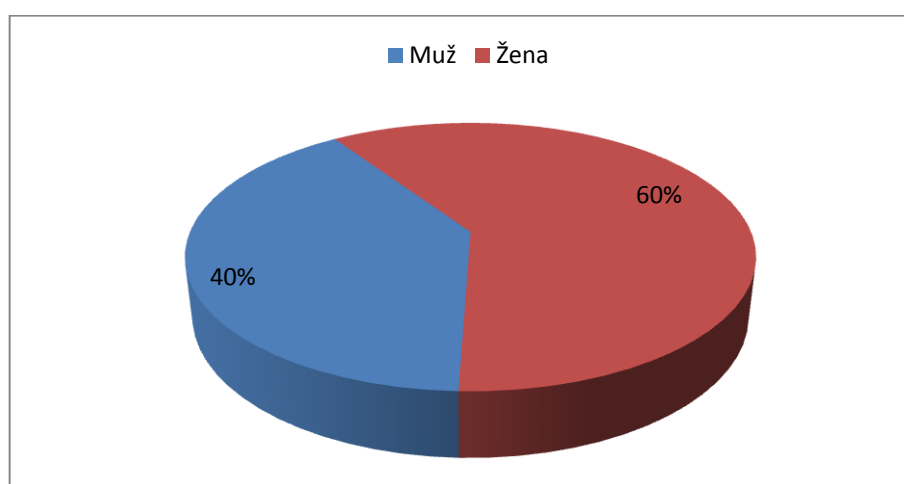
z ponúkaných možností. Polouzavreté otázky sú kombináciou vyššie uvedených variant, teda možnosť výberu uzavretej odpoveďovej voľby, ku ktorej je pridaný výber s otvoreným zakončením. Ponúkajú najprv alternatívnu odpoveď, potom žiadajú doplňujúcu informáciu, vysvetlenie alebo objasnenie.

Samotný zber dát bol realizovaný pomocou online dotazníka. Dotazník bol vytvorený za použitia služby Google a produktu Google Drive, ktorý je jeho súčasťou a umožňuje tvorbu rozličných súborov. Vytvorenie je zdarma, je jednoduché a pre respondentov je vyplnenie dotazníka rýchle, jednoduché a pohodlné. Po vytvorení dotazníka sme respondentom poslali odkaz, ktorý ich presmeroval priamo do formulára. Celková doba na vyplnenie bola pár minút. Výsledky boli zaznamenávané do tabuľky a následne vyhodnotené percentuálne a pomocou grafu.

4.3 Vyhodnotenie marketingového prieskumu

Marketingový prieskum sme zrealizovali v plánovanom čase od 27. 01. 2014 do 07.02.2014. Dotazník vyplnilo 100 respondentov. Vyhodnotenie jednotlivých otázok sme urobili manuálne a následne sme k nim vytvárali grafy. Dotazníkovým prieskumom sme získali nasledovné výsledky.

Graf 1: Respondenti podľa pohlavia

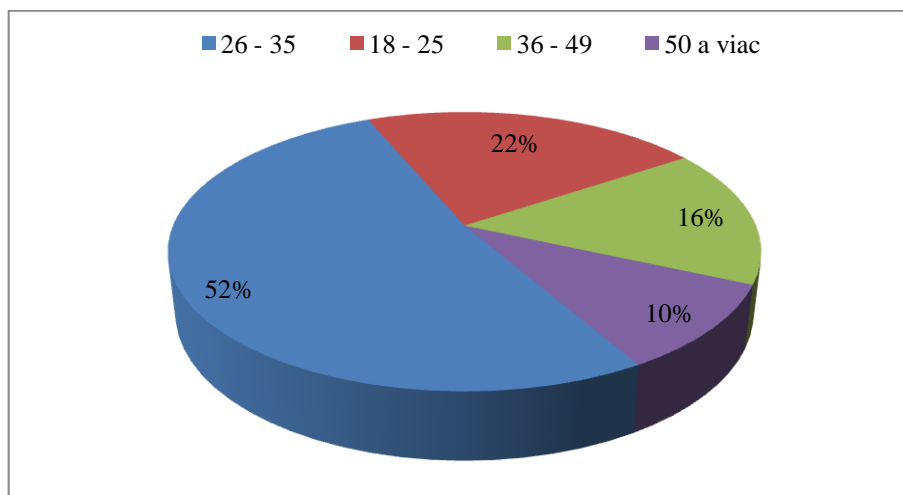

Zdroj⁴²

⁴² Autorka práce, 2014 (vlastný prieskum)

Ako možno vidieť na grafe 1 dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo viac žien ako mužov. Zo 100 opýtaných bolo 60 žien.

Graf 2: Respondenti podľa vekovej kategórie

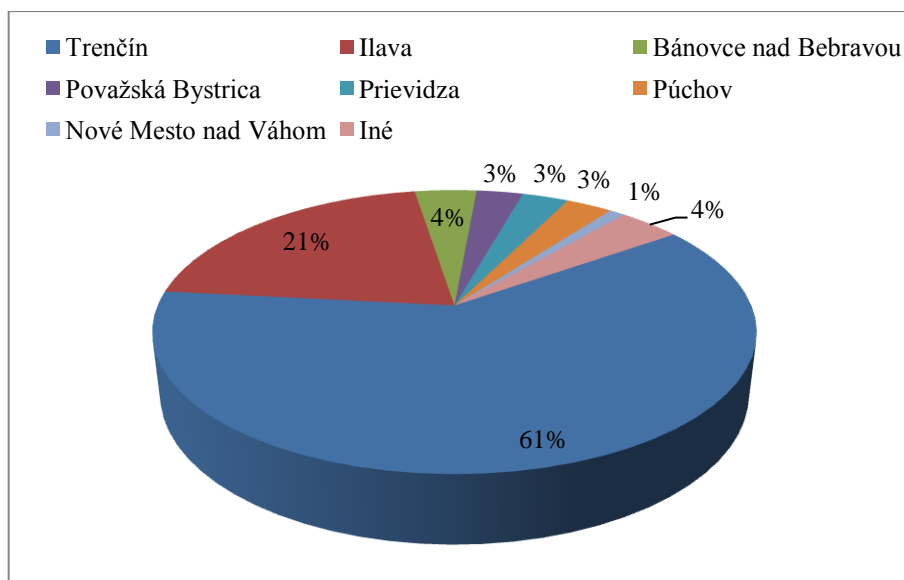
Zdroj⁴³

Graf 2 vyobrazuje vekové zastúpenie nášho dotazníkového prieskumu. Prevažnú väčšinu respondentov tvorili ľudia vo vekovej skupine 26 – 35 rokov (52%) a ľudia vo veku 18 – 25 rokov (22%). Najmenej početnou skupinou respondentov boli ľudia vo veku 50 a viac rokov (10%), čo bolo pravdepodobne spôsobené vybraným spôsobom dotazníkového prieskumu elektronickou formou.

Ako znázorňuje graf 3 najviac opýtaných pochádzalo z okresu Trenčín – 61%, druhé najvyššie zastúpenie v našom dotazníkovom prieskume mal okres Ilava. Žiaden z opýtaných nepochádzal z okresu Myjava a Partizánske, a z tohto dôvodu sa v štatistickom vyhodnotení tieto dva okresy nevyskytujú.

⁴³ Autorka práce, 2014 (vlastný prieskum)

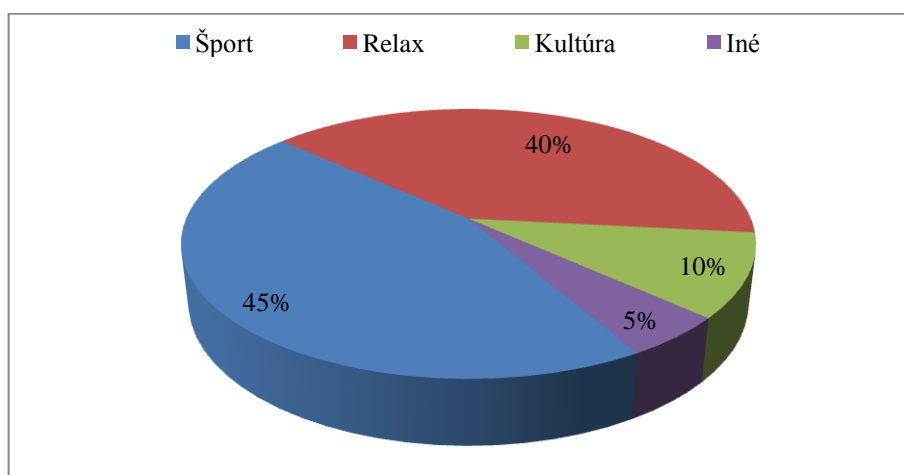
Graf 3: Respondenti podľa okresu

Zdroj⁴⁴

Ako možno vidieť na grafe 4, medzi najobľúbenejšie voľnočasové činnosti respondentov patria šport a na druhom mieste relax, a to zhodne u žien aj u mužov. Športové aktivity označilo 43% zo všetkých opýtaných žien a 48% zo všetkých opýtaných mužov. Oddych je vo voľnom čase dôležitý pre 34% opýtaných žien a pre 27% respondentov mužského pohlavia.

Graf 4: Obľúbené voľnočasové aktivity

Zdroj⁴⁵

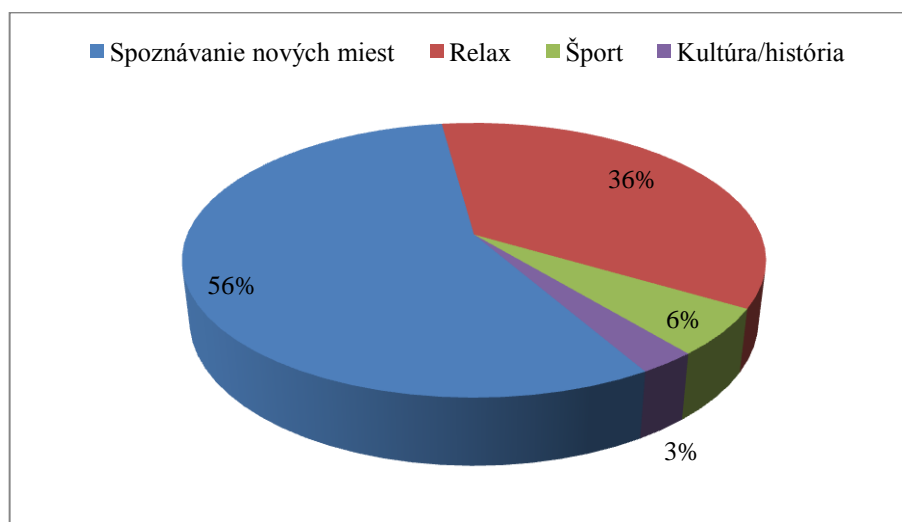
⁴⁴ Autorka práce, 2014 (vlastný prieskum)

⁴⁵ Tamtiež

Kultúra vo voľnom čase láka len 10% oslovených mužov a žien, avšak táto činnosť je vo väčšej obľube u žien 14%, u mužov len 3%.

Pri tejto otázke mali respondenti možnosť dopísať vlastnú aktivitu podľa svojho výberu. Túto možnosť využilo len 5% opýtaných a do odpovede iné uviedli aktivity a záujmy ako cestovanie, priatelia a práce okolo domu.

Graf 5: Dovolenkový motív

Zdroj⁴⁶

Cieľom otázky „Čo je pre Vás hlavným dovolenkovým motívom?“, ktorej výsledky možno vidieť v grafe 5, bolo zistiť preferovaný spôsob trávenia dovolenky respondentov. To, či uprednostňujú aktívnu účasť a vyhľadávajú dovolenky, ktoré im prinesú možnosť športového vyžitia, alebo idú na dovolenku hlavne za oddychom a únikom zo všedného života alebo je ich motívom spoznávanie nových krajín, prípadne kultúrne vyžite.

Napriek tomu, že ako najobľúbenejšia voľnočasová aktivita bol v predošlej otázke označený šport, pri výbere dovolenky tento trend neplatí a za dovolenkový motív ho označilo len 5% zo všetkých opýtaných. Zo 45 respondentov, ktorí šport označili ako aktivitu, ktorú vykonávajú vo svojom voľnom čase najradšej, ho ako dovolenkový motív označili len piati, zhodne po 19 odpovedí získalo od týchto respondentov spoznávanie nových miest a relax a len dvaja označil kultúru a históriu.

⁴⁶ Autorka práce, 2014 (vlastný prieskum)

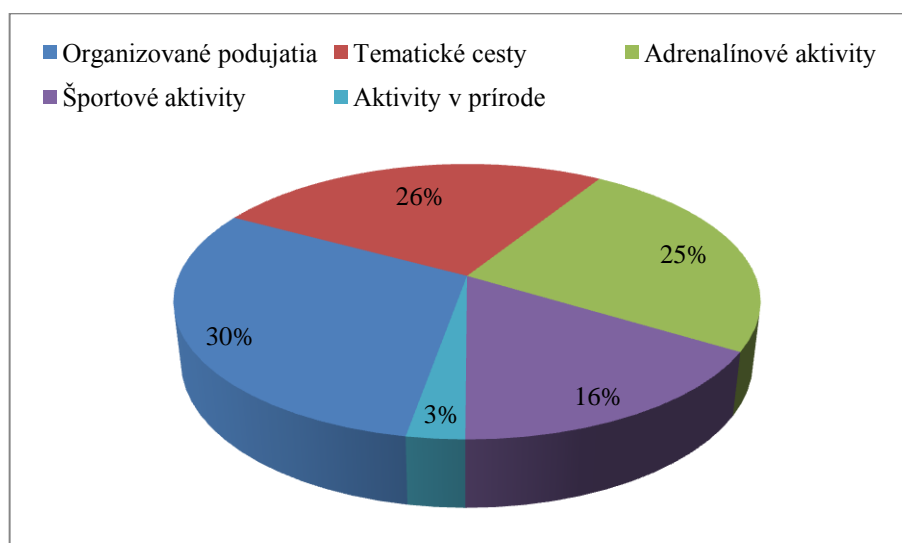
Prieskum ukázal, že až pre 56% všetkých opýtaných je hlavným dovolenkovým motívom spoznávanie nových miest. Tento motív uprednostňuje až 55 % z celkového počtu žien a 59 % z celkového počtu mužov.

Druhým motívom so značným podielom (36%) je relax, ktorý je vyhľadávaný u 35% respondentov. Relax má zastúpenie u 41% opýtaných žien a u 28% mužov.

Z hľadiska vekového zloženia sú kľúčovými dovolenkovými motívmi spoznávanie nových miest a oddych, relax. Najpočetnejšou skupinou vyhľadávajúcou relax je skupina ľudí vo veku 50 a viac. Z tejto skupiny ho ako svoj dovolenkový motív označilo až 71%.

Z prieskumu ďalej vyplynulo, že v skupine 26 – 35ročných zohráva hlavnú úlohu pri rozhodovaní o výbere dovolenky motív spoznávanie nových miest. Túto odpoveď vybralo až 58% opýtaných v tejto vekovej kategórii. V skupine 18 – 25 ročných dominovali len dve odpovede, a to spoznávanie nových miest – 75% a relax – 25%.

Graf 6: Pojem zážitkový cestovný ruch

Zdroj⁴⁷

Graf 6 zobrazuje vyhodnotenie otázky „Čo rozumiete pod pojmom zážitkový cestovný ruch?“, ktorej cieľom bolo získať odpovede potrebné pre potvrdenie, resp. vyvrátenie stanovenej hypotézy, v ktorej sme predpokladali, že najviac opýtaných si

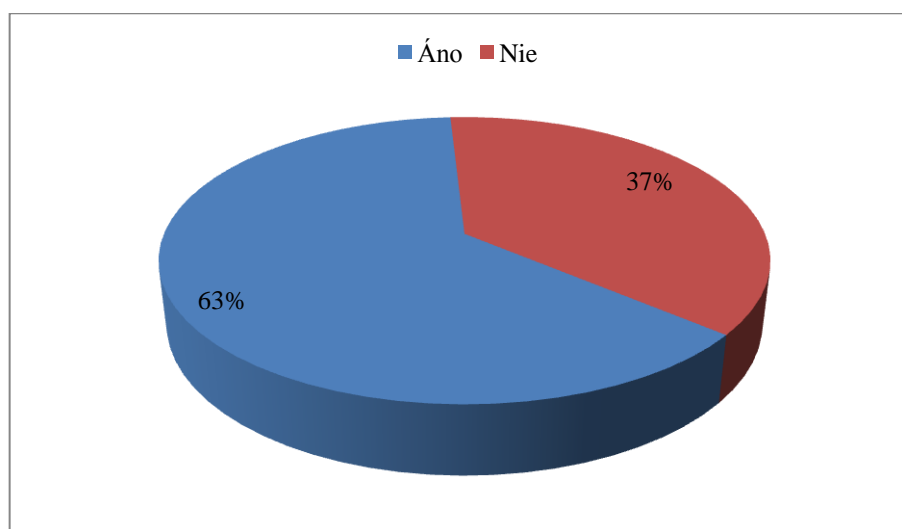
⁴⁷ Autorka práce, 2014 (vlastný prieskum)

pod pojmom zážitkový cestovný ruch predstavuje adrenalínové aktivity. Na naše prekvapenie sa daná hypotéza nepotvrdila. Väčšina respondentov – 30% totiž pod pojmom zážitkový cestovný ruch rozumie organizované podujatia.

Hypotézu by bolo možné potvrdiť v prípade, ak by sme vzali do úvahy len odpovede žien. Až u 36% všetkých žien sa práve adrenalínové aktivity spájajú so zážitkovým turizmom. U mužov takmer zhodne dominovali organizované podujatia, tematické cesty a športové aktivity.

Najmenší počet odpovedí zaznamenali aktivity v prírode, ktoré označili len necelé 3% opýtaných.

Graf 7: Účasť na zážitkovom cestovnom ruchu

Zdroj⁴⁸

Pri tejto polouzavretej otázke znázornenej v grafe 7 boli respondenti pri odpovedi áno požiadaní aj o uvedenie činnosti zážitkového cestovného ruchu, ktorej sa už zúčastnili. Až 63% všetkých opýtaných v minulosti absolvovalo niektorú z foriem zážitkového cestovného ruchu. Napriek tomu, že otázke predchádzala stručná definícia zážitkového cestovného ruchu (Zážitkovým cestovným ruchom možno rozumieť také aktivity, ktoré sa odlišujú od činností bežného života a v človeku vyvolávajú silné emocionálne zážitky.), myslíme si, že tento percentuálny podiel je nízky. Vzhľadom na to, že za zážitkový cestovný ruch sú považované rozličné organizované podujatia ako

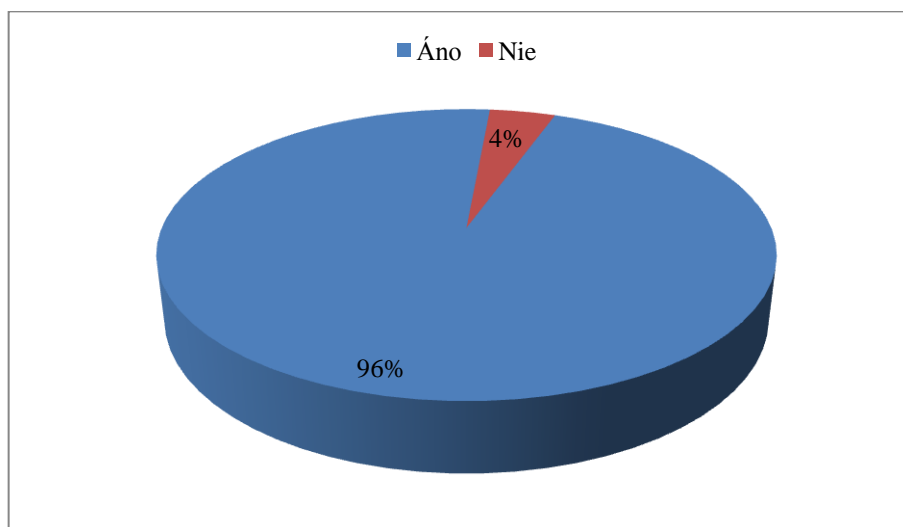
⁴⁸ Autorka práce, 2014 (vlastný prieskum)

jarmoky, hradné slávnosti, festivaly, či už hudobné alebo filmové, rozličné športové aktivity, ktoré sú organizované vo všetkých okresoch Trenčianskeho kraja predpokladáme, že tieto respondenti buď nevzali pri odpovedi do úvahy, alebo ak sa ich aj zúčastnili, nezanechali v nich silný zážitok. Zvyšných 36 % opýtaných sa zážitkového cestovného ruchu nezúčastnilo. Aj v tomto prípade možno predpokladať vyššie uvedenú domnienku.

Doplňujúcu informáciu o tom, akej formy zážitkového cestovného ruchu sa respondenti zúčastnili, vyplnilo len 44% opýtaných, ktorí na otázku odpovedali kladne.

Respondenti, ktorí svoju odpoveď rozšírili o konkrétny príklad uvádzali odpovede ako jazda na motokárach, paintball, hudobné festivaly, kultúrne a športové podujatia, jarmoky, turistika, splav rieky a plavba loďou, akrobatický let, paragliding, bungee jumping a účasť na otvorených vínnych pivniciach. Viacero respondentov uviedlo aj konkrétne podujatie Trenčianske hradné slávnosti, ktoré si počas svojej dvadsať ročnej histórie získali obľubu u mnohých ľudí rozličného veku.

Graf 8: Záujem o účasť na zážitkovom cestovnom ruchu

Zdroj⁴⁹

Táto otázka bola vytvorená opäť za účelom potvrdenia alebo vyvrátenia stanovenej hypotézy, v ktorej sme predpokladali, že viac ako 50% oslovených respondentov má záujem o zážitkový cestovný ruch. Odpovede na otázku prekročili

⁴⁹ Autorka práce, 2014 (vlastný prieskum)

naše očakávania, nakoľko v prípade tejto hypotézy môžeme hovoriť až o takmer 100 % záujme, čo vyjadruje graf 8.

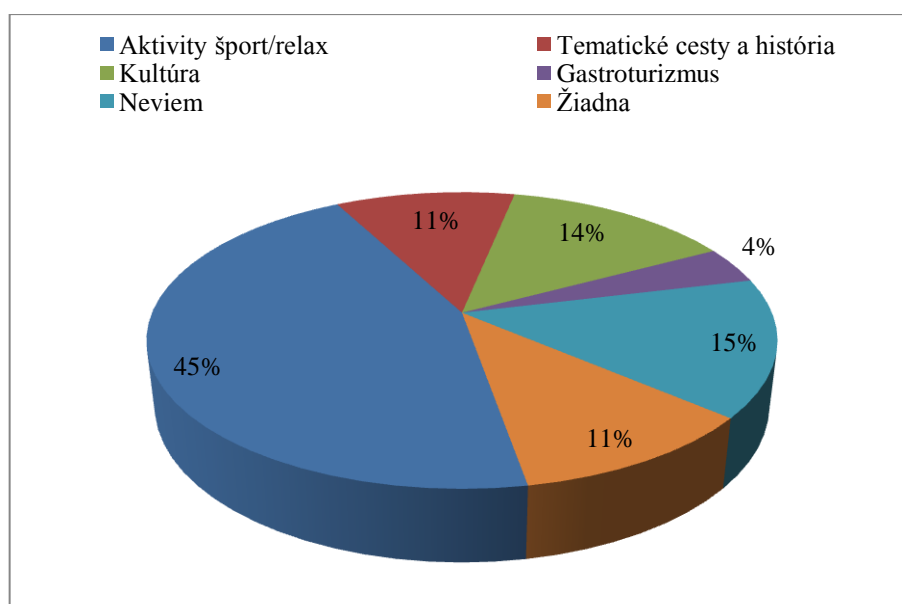
Kladne sa k odpovedi vyjadrilo 96% opýtaných. Nezáujem o účasť na zážitkovom cestovnom ruchu vyjadrili 4% respondentov. Skupinu, ktorá označila odpoveď nie tvorili ľudia vo vekovej kategórii 50 a viac rokov. Ich nezáujem je možné odôvodniť buď s ohľadom na ich vek, v ktorom už nevyhľadávajú nevšedné aktivity, ale preferujú pohodlie, a tiež na základe odpovede na predchádzajúcu otázku, v ktorej sme sa pýtali na to, čo si predstavujú pod pojmom zážitkový cestovný ruch. Spomínaná skupina respondentov označila adrenalínové aktivity a šport. Potvrďuje sa nám teda predchádzajúca domnienka, a síce, že ľudia v staršej vekovej kategórii nevyhľadávajú také aktivity, ktoré pre nich predstavujú záťažové situácie a tiež istú dávku rizika.

Na otázku „Ste za rozvoj zážitkového cestovného ruchu v Trenčianskom kraji?“ odpovedali všetci respondenti kladne. Z toho je možné usúdiť, že všetkým záleží na rozvoji Trenčianskeho kraja, majú záujem o vytvorenie nových možností a atraktivít pre trávenie svojho voľného času. Rovnako to ale znamená, že potreby obyvateľov kraja nie sú z hľadiska cestovného ruchu uspokojované dostatočne. Ako respondenti uvádzajú v nasledujúcej otázke, mnohým chýbajú zariadenia spadajúce do skupiny všeobecnej infraštruktúry cestovného ruchu, ktorej súčasťou sú doplnkové služby poskytujúce možnosť oddychu a relaxácie. Možno hovoriť hlavne o zariadeniach kultúrno-spoločenského vyžitia a zariadeniach športového charakteru. Konkrétne odpovede uvedieme pri vyhodnotení nasledujúcej otázky.

Pri otázke, ktorú zobrazuje graf 9 respondentom neboli ponúknuté žiadne alternatívy, a teda mali možnosť napísať vlastný názor v súvislosti s danou tematikou. Voľné odpovede pre nás predstavujú viaceré nové pohľady na skúmanú problematiku.

14% opýtaných sa k tejto otázke nevedelo vyjadriť, necelých 10% uviedlo, že im nechýba žiadna forma zážitkového cestovného ruchu. Pre vyhodnotenie ostatných odpovedí sme si stanovili jednotlivé kategórie.

Graf 9: Chýbajúca forma zážitkového cestovného ruchu

Zdroj⁵⁰

Najpočetnejšiu kategóriu v našom prieskume tvoria odpovede týkajúce sa športových a relaxačných aktivít – 45%. Respondenti za chýbajúcu formu zážitkového cestovného ruchu najčastejšie uvádzali odpovede, ktoré sa spájali s vodnými aktivitami. Veľmi často sa objavovali odpovede ako vodné športy a aquapark. V Trenčianskom kraji sa nenachádza žiadne zariadenie tohto typu, ktoré by ľuďom poskytovalo zábavu, možnosť športového vyžitia, relax, množstvo vodných atrakcií, sáun, barov, reštaurácii a kaviarní, a to všetko na jednom mieste.

Takýto druh zábavného parku, ktorý by obsahoval bazény, vodné atrakcie a tobogany, vodné ihriská, umelé rieky, a ďalšie prvky chýba predovšetkým respondentom žijúcim v okrese Trenčín.

Predpokladáme, že táto skutočnosť je dôsledkom chýbajúcej letnej plavárne v meste Trenčín, ktorá napriek nesúhlasu obyvateľov, bola zbúraná koncom minulého roka kvôli modernizácii železničnej trate. I keď namiesto nej bola pred pár rokmi postavená nová plaváreň, označovaná aj ako aquapark, minimálne túto letnú sezónu zostanú obyvatelia Trenčína bez letnej plavárne, pretože stále nie je funkčná a vynára sa otázka, či v priebehu nasledujúcich dvoch rokov bude vôbec uvedená do prevádzky.

⁵⁰ Autorka práce, 2014 (vlastný prieskum)

V Trenčianskom kraji respondentom ďalej chýbajú športoviská a nedostatok možností pre vykonávanie rozličných športových aktivít. Respondenti často uvádzali odpovede ako jazdectvo, cykloturistika a vidiecka turistika. Uvedené odpovede boli pre nás miernym prekvapením, nakoľko v kraji sa nachádza viacero značených aj neznačených cyklotrás. Prechádza ním aj známa Vážska cyklomagistrála, ktorá spája stredné a horné Považie s Kysucami a ktorá je súčasne prepojená na český systém cykloturistických trás. Domnievame sa, že respondenti o ich existencii buď nie sú dostatočne informovaní, alebo ich považujú za nedostatočne vybudované. Toto konštatovanie je možné aplikovať aj v súvislosti s jazdectvom. V kraji sa nachádza niekoľko jazdeckých areálov, v ktorých majú návštevníci možnosť zajazdiť si na koni. Areály ponúkajú aj ďalšie služby, akými sú napríklad jazdecké kurzy pre jednotlivcov ale aj skupiny, rodinné alebo romantické výlety na koči, pre žiakov exkurzie s odborným výkladom, v lete denné tábory pre deti. Nachádzajú sa tu aj zariadenia, ktoré vykonávajú hipoterapiu.

V našom prieskume sa ďalej nachádzali odpovede, ktoré sa týkali aktivít v prírode, agroturistiky a vidieckej turistiky. Uvedených foriem zážitkového cestovného ruchu je v Trenčianskom kraji skutočne nedostatok. Do budúcnosti možno predpokladať, že dopyt po zariadeniach poskytujúcich vidiecky cestovný ruch a agroturistiku sa bude zvyšovať. Ľudia v súčasnosti žijú hektickým životom, a tak čoraz viac vyhľadávajú aktivity a prostredie, ktoré by im priniesli oddych a odpútanie sa od každodenných starostí a povinností. Hlavnými dôvodmi účasti na spomínaných formách cestovného ruchu je únik z bežného mestského života do pokojného prírodného prostredia za účelom oddychu.

Odpovede týkajúce sa kultúry, kultúrnych podujatí a inštitúcií tvorili v našom prieskume podiel 14%. Respondenti často uvádzali, že v Trenčianskom kraji im chýba divadlo. Táto požiadavka je viac ako opodstatnená, nakoľko v kraji sa nenachádza ani jedno kamenné divadlo. Divadelnú činnosť tu nevykonáva žiaden profesionálny súbor, či už operný, činoherný, alebo baletný, nenachádza sa tu ani jedno profesionálne zoskupenie vážnej hudby – zbor, filharmónia alebo komorný orchester. Výnimku v tejto súvislosti tvoria amatérske ochotnícke divadelné, folklórne, hudobné aktivity, ktoré sú organizované na úrovni miestnych samospráv alebo združení fyzických a právnických osôb.

Respondenti tiež uvádzali nedostatok kultúrnych festivalov a podujatí, koncertov v letnom období by uvítali pouličných umelcov.

Ďalšou kategóriou, ktorú sme stanovili na základe odpovedí respondentov sú tematické cesty a história - 11% opýtaných. V Trenčianskom kraji im chýba napríklad zážitková história, interaktívne podujatia, ktoré by priblížili históriu regiónu, podujatia, ktoré spájajú turistiku, históriu a kultúru. Viacerí respondenti uviedli všeobecne tematické cesty, a záujem by bol takisto o okružnú cestu p známých miestach Trenčína.

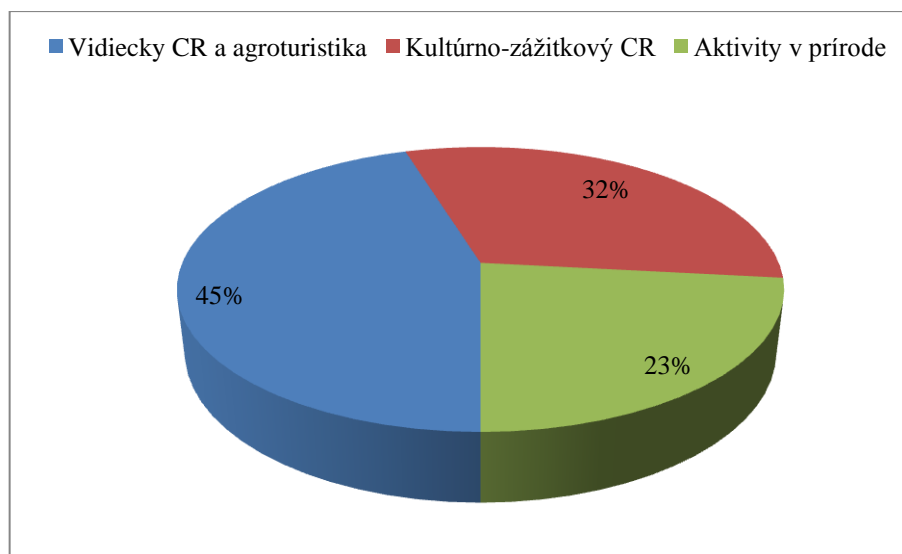
Samostatnú kategóriu v našom prieskume sme vytvorili pre gastronomický cestovný ruch. Hlavnou atraktivitou tejto formy cestovného ruchu je gastronómia a kulinárske zážitky. Za gastronomický cestovný ruch možno považovať účasť na špecializovaných gastronomických akciách, alebo zážitky, ktoré prináša samotná príprava, prezentácia a následná konzumácia jedla, a tiež akcie, na ktorých sa účastník oboznamuje s gastronomickými tradíciami daného regiónu.

V Trenčianskom kraji táto forma cestovného ruchu chýba, nekonajú sa tu žiadne gastronomické akcie a podujatia. V rámci Slovenska môže byť za takúto akciu považovaný Slovak Food Festival, ktorý návštevníkom ponúka množstvo prezentácií produktov a seminárov z oblasti gastronómie, nových trendov použitia a kombinovania surovín a zdravého životného štýlu. Taktiež sa tu prezentujú jednotlivé regióny Slovenska. Návštevníci môžu ochutnať, ale aj vidieť, čo je pre daný región typické a neodmysliteľné. Spomenúť možno aj gastrofestival Grilliada, ktorý sa zameriava na grilovanie. Festival označovaný ako najväčšia grilovačka pod holým nebom sa koná v Banskej Bystrici.

V Trenčianskom kraji možno v súvislosti s gastronomickým cestovným ruchom spomenúť výstavu s názvom Gastro Expo, čo je medzinárodný predajný veľtrh potravinárstva a zdravého životného štýlu.

Na kulinárske akcie sa v poslednom období zameriava Hotel Elizabeth v Trenčíne. V minulom roku sa tu v mesiacoch október až december konali viaceré gurmánske akcie, ako napríklad Dni Českej kuchyne, Husacie hody, Nedel'ný brunch, Sushi víkend, Dni francúzskej kuchyne, Beaujolais Nouveau.

Graf 10: Navrhované produkty zážitkového cestovného ruchu

Zdroj⁵¹

Súčasťou praktickej časti diplomovej práce je vytvoriť návrhy produktov zážitkového cestovného ruchu pre Trenčiansky kraj. Cieľom otázky vyobrazenej v grafe 10 bolo zistiť, o ktorý z navrhnutých produktov by bol medzi respondentmi najväčší záujem, a zároveň potvrdiť poslednú z našich stanovených hypotéz – v Trenčianskom kraji je možné vytvoriť minimálne tri nové produkty zážitkového cestovného ruchu.

Najviac opýtaných prejavilo záujem o vidiecku turistiku, a to rovnako ženy ako aj muži. Respondenti, ktorí si vybrali vidiecku a agroturistiku v predchádzajúcej otázke týkajúcej sa dovolenkového motívu uvádzali zhodne relax a spoznávanie nových miest. Tu možno vidieť akési prepojenie. Na jednej strane opýtaní túžia po oddychu, s pridanou hodnotou poznávania nových miest. Vidiecka turistika je kombináciou uvedených motívov. Niekoľkodňový pobyt na vidieku v prírodnom prostredí so zdravšími životnými podmienkami, čisté ovzdušie, ticho a pokoj pôsobí na účastníkov uvoľňujúco a predstavuje únik od každodenných starostí a povinností bežného mestského života. Okrem oddychu však vidiecky cestovný ruch prináša aj poznanie, nakoľko účastníci môžu vykonávať rôzne rekreačné činnosti spojené s návratom k prírode, vidia miestnu kultúru, typický vidiecky folklór, zvyklosti a tradície.

⁵¹ Autorka práce, 2014 (vlastný prieskum)

Z hľadiska vekovej kategórie je táto forma najviac atraktívna pre skupinu respondentov vo veku 26 – 35 rokov. Vidiecku turistiku si vybralo až 55 % opýtaných tejto kategórie.

Stopercentný záujem o produkt kultúrno–zážitkového cestovného ruchu prejavila skupina respondentov vo vekovej kategórii 50 a viac.

4.4 Interpretácia výsledkov dotazníkového prieskumu

Zo získaných výsledkov dotazníkového prieskumu vyplýva, že cieľ nášho prieskumu sme splnili a zistili sme, že záujem o zážitkový cestovný ruch v Trenčianskom kraji je obrovský. Táto skutočnosť nám zároveň potvrdila našu hypotézu, v ktorej sme predpokladali viac ako 50 percentný záujem respondentov a našu domnienku dokonca prekročila.

Ďalšia stanovená hypotéza, v ktorej sme predpokladali, že najviac opýtaných si pod pojmom zážitkový cestovný ruch predstavuje adrenalínové aktivity, sa nám nepotvrdila a respondenti najčastejšie uvádzali organizované podujatia a tematické cesty.

Poslednú hypotézu môžeme taktiež potvrdiť, nakoľko sa nám podarilo navrhnúť práve tri nové produkty zážitkového cestovného ruchu a na základe prieskumu vidíme možnosti pre minimálne ďalšie dva návrhy a to v oblasti gastronómického turizmu a tematických ciest.

Napriek tomu, že sekundárny prieskum označil agroturistiku a vidiecky cestovný ruch za menej preferované formy trávenia dovolenky, náš dotazníkový prieskum ukázal opak. Z troch uvedených návrhov by bol najväčší záujem o vidiecky cestovný ruch, ktorý v ideálnom pomere kombinuje šport ako najobľúbenejšiu voľno–časovú aktivitu a spoznávanie nových miest ako najčastejšie uvádzaný motív pre účasť na dovolenke. Záujem o tento produkt by bol tiež reakciou na chýbajúce formy zážitkového cestovného ruchu, kde respondenti uvádzali okrem iných aj jazdectvo, cykloturistiku a vidiecku turistiku.

Jednotlivým návrhom na nové produkty zážitkového cestovného ruchu sa bližšie venuje nasledujúca kapitola.

5 NÁVRH NOVÝCH MOŽNOSTÍ ZÁŽITKOVÉHO CESTOVNÉHO RUCHU

Pri písaní tejto kapitoly sme vychádzali z teoretických poznatkov, ktoré opisujeme v predchádzajúcich kapitolách, a najmä z analýzy dopytu po zážitkovom cestovnom ruchu vykonanej prostredníctvom dotazníkového prieskumu, ktorej výsledky pre nás predstavovali zdroj dôležitých informácií.

5.1 Na bicykli za zlatou rybkou

Na území Trenčianskeho kraja sa nachádzajú viaceré vodné plochy. Nasledujúci návrh má za cieľ propagovať a prezentovať vodné plochy v Zamarovciach, Kulháň – Zlatníky a Vodný svet pri Prievidzi s využitím vlastnej prepravy – bicykla. Navrhovaný produkt má ľudí vyviešť z ich každodenného stereotypného života a aspoň na krátky čas ich prinavrátiť k prírode, a to prostredníctvom cykloturistiky. Uvedený návrh má teda zároveň podporiť rozvoj cyklo dopravy a cykloturistiky v kraji. Mapa cyklistickej trasy je súčasťou príloh (Príloha C).

Trasa Trenčín – Zamarovce je nenáročná približne 6 kilometrov dlhá trasa vedúca ako po frekventovaných komunikáciách, tak i menej rušných obecných cestách. Rybársky revír Carp-park sa nachádza za obcou Zamarovce a jeho je vhodné nielen pre aktívnych rybárov, ale i rodiny s deťmi, ktoré chcú stráviť voľný čas aktívne a v prírodnom prostredí. Okrem rybolovu ponúka areál možnosť jazdy na koni a člnkovanie na rybníku.

Ďalej je možné pokračovať v trase a spraviť si výlet ku kláštoru a pútnickému miestu Skalka nad Váhom. Veľká časť trasy vedie poprie rieke Váh, a ponúka veľké množstvo prírodných scenérií.

Štart cyklovýletu **Trenčín – Kulháň – Zlatníky** je v meste Trenčín, odkiaľ sa vydáme smer Trenčianska Turná, Mníchova Lehota, Trenčianske Jastrabie. Na tomto mieste je možné spraviť si menšiu odbočku do malej obce Trenčianske Mítice, kde nám určite padne vhod minerálna voda vytekajúca z jedného z viacerých prameňov minerálnych vôd, ktoré sa v obci nachádzajú. Z obce ďalej pokračujeme smer Dubodiel,

Horné Ozorovce, odkiaľ sa pomaly dostávame k cieľu našej cyklotúry, k vodnej ploche Kulháň. Z Dubodiela je možné použiť lesnú asfaltovú cestu a neskôr lesný chodník vedúci až do obce Zlatníky. Trasa však nie je značená.

Počas cesty máme možnosť vidieť prírodné prostredie chráneného územia Kulháň ponúka okrem možnosti kúpania aj rybník plný pstruhov, ktorý poskytuje možnosť športového rybolovu. Vlastnými rukami si tu rybu môžu uloviť aj ľudia, ktorí sa tejto aktivite bežne nevenujú a nevlastnia ani rybársky lístok. Rybárska výstroj a návnady tiež nie sú potrebné, pretože v areáli vám ich zdarma zapožičajú.

Z osady Kulháň je možné pokračovať ďalej po lesnej ceste dlhým náučným chodníkom až do osady Duchonka, ktorá už patrí pod okres Topoľčany. Časť náučného chodníka vedie po násype bývalej železničky, po ktorej sa v minulosti dopravovalo nielen drevo, ale aj ľadové kryhy z tunajších rybníkov.

Z Kulháňa sa potom možno vydať do obce Malé Bielice, kde sa nachádza kúpeľný komplex tvorený vonkajším a krytými bazénmi s termálnou vodou. Okrem kúpania a relaxovania vo wellness centre so saunou, parou, mentolovými inhaláciami a tureckými kúpeľmi možno tiež navštíviť miestnu hviezdáreň, ktorá usporadúva semináre, vzdelávacie programy, školenia a takisto pozorovania pre verejnosť.

Celková dĺžka trasy z Trenčína do obce Kulháň je približne 35 kilometrov, vedie prevažne po frekventovaných cestách a je potrebné prekonať viaceré stúpania. Počas cesty možno vidieť viaceré prírodné zaujímavosti, ako napríklad Ostrý vrch a Považský Inovec.

Cyklovýlet **Trenčín – Sebedražie** je možné absolvovať dvoma trasami. Obe začínajú v meste Trenčín. Prvá z trás potom pokračuje Trenčianskou Turnou, ďalej cez obce Svinná a Horné Ozorovce do Bánoviec nad Bebravou, odkiaľ pokračujeme do Dolných Vesteníc a výlet zakončíme v obci Sebedražie, kde sa nachádza prírodný areál oddychu a zábavy vodný svet Sebedražie. Celá trasa je dlhá približne 62 kilometrov.

Výlet je možné spojiť s návštevou Hornonitrianskeho banského skanzenu - bane Cigeľ v neďalekej obci s rovnomeným názvom, vzdialenej od Sebedražia necelé tri kilometre. Za použitia technických zariadení a audiovizuálnych efektov sa tu z návštevníkov na krátku chvíľu stávajú baníci. Návštevníci sú vtiahnutí do deja

prezentácie o fárajúcom baníkovi, čo im prináša rad emotívnych zážitkov a možnosť zažiť rovnakú cestu akú dennodenne zažívajú baníci pri svojej práci.

Druhá trasa je o niečo dlhšia – meria približne 70 kilometrov a z Trenčína vedie cez Trenčianske Teplice, náročným stúpajúcim úsekom cez horský priesmyk Machnáč plným kľukatých ciest. Odmenu za vynaloženú námahu možno nájsť v obci Motešice, kde môžeme náš dvojkolesový dopravný prostriedok nachvíľu vymeniť za štvornohého tátoša. Motešice sú totiž známe najmä vďaka najväčšiemu súkromnému žrebčínu na Slovensku, v ktorom sa nachádza najväčšia krytá jazdecká hala v strednej Európe. Záujemcom ponúka jazdu na koni alebo na koči, v obľube sú aj jazdecké školy a hipoterapia, ktoré môžu byť vďaka krytej jazdeckej hale organizované celoročne. Uvedená trasa tak spája cyklovýlet s agroturistikou.

V ceste potom pokračujeme cez obce Dežerice a Horňany, ktoré nás dovedú na hlavnú cestu pred obcou Horné Ozorovce, a tak sa napojíme na už spomínanú trasu a pokračujeme do Bánoviec nad Bebravou, Dolných Vesteníc, ktorá nás privedie do obce Sebedražie.

Areál vodného sveta Sebedražie návštevníkom ponúka viaceré vodné plochy, tri lovné rybníky, v ktorých možno chytať rôzne druhy rýb (kapry, pstruhy, karasy) a mnohé ďalšie atraktivity, ako napríklad golf a minigolf, výstavy umeleckých diel, možnosť občerstvenia vo vraku pirátskej lode a iné.

V prvom navštívenom zariadení získa návštevník kartičku so stručným popisom všetkých troch trás a doplnkových činností, ktoré možno vykonávať buď priamo na mieste alebo v okolí rybníkov. Na kartičke bude zároveň miesto pre pečiatky, ktoré budú účastníci na svojej ceste získavať. Zozbieranie všetkých troch pečiatok im nakoniec prinesie odmenu v podobe čokoládovej zlatej rybky. Okrem toho bude možné získať špeciálnu cenu za splnenie bonusových úloh.

V Zamarovciach by bonusová úloha pre deti spočívala v prekonaní lanových prekážok, ktoré sú zavesené vo výške a to buď na stromoch alebo na umelo postavených stĺpoch do stanoveného času. Odmenou za splnenie danej úlohy je možnosť povoziť sa na koni zdarma. Úlohou dospelých pre získanie bonusovej odmeny by bolo ulovenie ryby za čas kratší ako 5 minút. Odmenou pre dospelých za splnenie úlohy predstavuje ponechanie si ulovenej ryby s možnosťou, že mu ju personál očistí a ugriluje.

Pri rybníku Kulháň je pre deti pripravená mapka, ktorá ich dovedie k pokladu. Aby to nebolo také jednoduché, poklad strážia čínske prasiatka, ktoré je potrebné odlákať a poklad im uchmatnúť. Ak poklad nájdú a prinesú ho obsluhujúcemu personálu, dostanú malé občerstvenie.

Bonusovou úlohou vo vodnom svete v Sebedraži je pre deti ulovenie ryby z kade chyt' a pusť v stanovenom čase a odmenou pre ne je minigolf zdarma. Úlohou dospelých je na základe prednášky o živočíchoch, ktoré sa v priestoroch vodného sveta chovajú zodpovedať správne na otázky vedomostného kvízu. Účastník, ktorý odpovie správne na všetky otázky dostane za odmenu pečeného raka.

Produkt je vhodný najmä pre rodiny s deťmi, ale aj mládež a dospelých. Nevýhodou navrhnutého produktu je zatiaľ nedostatočne vybudovaná sieť cyklotrás. V súčasnosti vedie viacero úsekov spomínaných trás po frekventovaných cestách, čo predstavuje hlavne pre deti veľké riziko. Na druhej strane je však trasu možné absolvovať aj pohodlnejším spôsobom s využitím auta.

5.2 Cesta priateľstva človeka a koňa

Na území Trenčianskeho kraja sa nachádza viacero miest, ktoré je možné využiť a ďalej rozvíjať v súvislosti s vidieckym cestovným ruchom. Cieľom nasledovného návrhu je prezentovať a propagovať miesta vidieckej turistiky, ako aj doplnkové činnosti v Trenčianskom regióne. Produkt je vhodný pre všetky vekové kategórie. Mapa jazdeckého okruhu je súčasťou príloh (Príloha C).

Jazdecký areál **Trenčín – Nozdrkovce** v súčasnosti ponúka jazdeckú školu, výlety na koči po okolí, vonkajšiu jazdiareň, krytú halu a tiež priestor, na ktorom prebieha parkúrové skákanie koní, tzv. kolbisko.

Okrem jazdeckých kurzov pre jednotlivcov aj skupiny – pre deti, začiatočníkov aj pokročilých jazdcov, ponúka rodinné alebo romantické výlety na koči, pre školy organizuje exkurzie s odborným výkladom, ktorý sa týka histórie chovateľstva koní, informácií o koňoch a starostlivosti o ne. Spája tak zaujímavou formou viacero učebných predmetov, ako sú história, biológia a geografia. Pasívne počúvanie výkladu

je súčasne obohatené o praktické ukážky jazdenia, vozenie na kočoch a výstava historických kočiarov.

Ako doplnkové činnosti, ktoré možno v areáli vykonávať navrhujeme posedenie pri vatre a opekanie, možnosť vytvorenia výrobkov v hrnčiarskej dielni P2 Pottery, ukážka a ochutnávka tradičných stredovekých jedál, možnosť vlastnoručne si upiecť obilninovú placku. Na koni sa možno vydať k rieke Váh, kde možno chytať ryby, prípadne do neďalekého Carp parku v Zamarovciach, ktorý ponúka možnosť rybolovu aj pre nerybárov.

Okrem týchto aktivít je možné navštíviť kultúrno-historické pamiatky v Trenčíne, napríklad hrad, Katov dom, synagógu, galériu M. A. Bazovského, ktorá okrem výtvarného umenia dáva priestor aj hudba, umeleckému slovu, či filmovej tvorbe.

Ďalšou zastávkou v rámci tohto produktu je jazdecký oddiel **Kočovce**, ktorý v súčasnosti ponúka ustajnenie koní, hipoterapiu, westernové jazdenie a parkúrové súťaže. Jazdecký oddiel v Kočovciach sústreďuje mladých jazdcov z radov zdravých aj postihnutých detí a mládeže, ktorým dáva možnosť športového vyžitia. Rovnako má aj výrazné výchovné vplyvy, najmä v oblasti vedenia mladých k disciplíne, poriadku, kolektívnej súčinnosti, a aj v oblasti ich vzťahu k prírode a k fyzickej práci. Športové jazdenie majú účastníci možnosť rozšíriť v zimnom období o návštevu lyžiarskeho centra v Kálnici, v lete sa môžu zájsť osviežiť do neďalekého rekreačného areálu Zelená voda, prípadne absolvovať vychádzku po historicko-prírodovednom náučnom chodníku v Inoveckom pohorí.

Po ustajnení koňa sa účastníci môžu venovať rôznym aktivitám. Priamo v obci si môžu prezrieť neskororenesančný kaštieľ vidieckeho typu, alebo navštíviť niektorú z kultúrno-historických pamiatok v okolí, napríklad hrad Beckov, Čachtický hrad a hrad Tematín, Park miniatúr v obci Podolie.

Od mája do polovice augusta môžu absolvovať samozber jahôd v Rakol'uboch, jednej z troch miestnych častí Kočoviec. Z pozbieraných jahôd si potom môžu vyrobiť džem. Svoju zručnosť si môžu vyskúšať aj pri výrobe prútených košíkov v košíkárskej dielni.

Cesta pokračuje z Kočoviec do Haluzíc a je potrebné prebrodiť riekou Váh. Obec **Haluzice** ponúka jazdecký areál, ktorý je v súčasnosti vo výstavbe, avšak ponúka

viacero aktivít. Účastníci môžu navštíviť chovateľa exotického rožného dobytká, pálenicu v obci Bošáca s možnosťou ochutnávky pravej Bošáckej slivovice. Zručnosť si môžu precvičiť pri výrobe drevených výrobkov.

V Haluziciach sa nachádza zrúcanina románskeho kostolíka z 13. storočia. Z kopca, na ktorom je kostolík postavený je za dobrého počasia vidieť hrad Beckov a Trenčiansky hrad.

Gazdovstvo Uhliská v obci Trenčianska Závada v súčasnosti ponúka kurz jazdy na koňoch pre začiatočníkov aj pokročilých, vodenie detí na poníkoch, pre pokročilých jazdcov možnosť jazdy v prírode, letné detské tábory, možnosť osobného kontaktu so zvieratami (kone, ovce, kozy, hovädzí dobytok, morky, zajace, somár) a možnosť ochutnať sezónne produkty z vlastného chovu (mäsové výrobky, ovčie a kozie syry, mlieko)

Z doplnkových činností, ktoré možno na gazdovstve alebo v jeho okolí podniknúť možno spomenúť pre dospelých ochutnávku medoviny u miestneho výrobcu tohto nápoja, pre deti ochutnávka rôznych druhov medu, ukážka kováčskeho remesla, možnosť zúčastniť sa Svätofatimskej púte. Taktiež možnosť absolvovať kurz výroby korbáčikov – chata ponúka ochutnávku agrovýrobkov a medzi nimi aj domáci kravský syr. Ten je základom pre výrobu korbáčikov. Navrhovaná aktivita by pozostávala z dvoch častí – teoretickej, na ktorej sa účastníci oboznámia s históriou korbáčika a jeho výrobou prostredníctvom krátkej prezentácie, a z praktickej, kedy si účastníci za asistencie lektora vyskúšajú samotnú výrobu. Odmenou pre účastníkov je nielen chutný syrový produkt, ale aj jedinečné zážitky a získanie nových zručností.

Trasa ďalej pokračuje do Omšenia, kde sa nachádza **jazdecký oddiel Žihlavník**. V súčasnosti ponúka jazdenie na koni a koči, jazdeckú školu, hipoterapiu, obrovskú jazdiareň, stajne, vonkajšiu jazdiareň s prekážkami, možnosť ubytovania, ustajnenia koňa. Po celom dni účastníkom dobre padne večerné opekanie a grilovanie prasiat.

Medzi doplnkové činnosti, ktoré možnosť v danej lokalite zažiť patrí podujatie Western day, na ktorom možno okúsiť atmosféru divokého západu, vyskúšať si hod tomahavkom, zúčastniť sa jazdy v traperských vozoch. Aktívnejší účastníci sa môžu vybrať na turistiku a spraviť si výstup na Omšenskú babu.

5.3 Rozprávková cesta po Bojnickom zámku

Cieľom tohto návrhu je vytrhnúť ľudí z každodenného života plného starostí a povinností a vnieť ich do sveta rozprávok formou rozprávkovej cesty. Návrh súčasne prezentuje Bojnický zámok a okolie Bojníc. Cieľovou skupinou sú rodiny s deťmi, deti a mládež. Produkt využíva najmodernejšie technológie, a preto je potrebné, aby účastníci mali zariadenie, ktoré má fotoaparát a voľne dostupnú aplikáciu na rozpoznanie QR kódu.

Podrobné inštrukcie návštevníci dostanú v amfiteátri sokoliarov, kde sa Rozprávková cesta začína. Po prehliadke sokolov a iných dravcov nasleduje krátky vedomostný kvíz. Za správne zodpovedanie všetkých otázok dostanú deti kartičku. Počas prehliadky je pre deti pripravených viacero aktivít, ktoré sú odmenené kartičkou. Na konci prehliadky dostanú deti podľa počtu zozbieraných kartičiek odmeny. Hlavnou cenou je vstupenka do ZOO.

Prehliadka ďalej vedie na lúku nad zámkom, na ktorej sa natáčala rozprávka o princeznej **Fantaghíro**. Tu by mali návštevníci možnosť vyskúšať si jednu z najstarších streleckých aktivít, streľbu z luku. Táto športová disciplína je vhodná pre ľudí v každom veku a účastníkom okrem zábavy prinesie pocit, že sú nachvíľu filmovou postavou Fantaghíro alebo Romualda.

Nasleduje vstup do zámku, kde sa návštevníci dozvedia základné informácie o rozprávkach natáčaných na Bojnickom zámku.

Bojnický zámok sa stal kulisou prvej slovenskej filmovej rozprávky **Pán a hvezdár**, ktorá bola natočená na motív ľudovej povesti. Rozprávka o hlúpom hradnom pánovi s veľkým a škaredým nosom, ktorý býva na opustenom zámku, jeho sluhovi - maliarovi Mazandovi a lenivom pastierovi oviec Kubandovi.

Cesta po zámku začína pri Zámockej studni, kde sa návštevníci zoznámia práve s menovanými postavami a pomocou kódu si pozrú ukážky z rozprávky. Na tomto mieste sa môžu nachvíľu stať maliarom Mazandom alebo hradným pánom a vyskúšať si maľovanie na tvár, prípadne sa nechať namaľovať.

Interiéry rozprávky sa natáčali v rôznych priestoroch Bojnického zámku. Pán trónil v Šalamúnovej (stĺpovej) sieni, hvezdár Kubando predpovedal počasie z Mramorovej siene, Mazando maľuje nos hradnému pánovi vo veľkej sieni Stredného

hradu, o dôležitých veciach sa rozhodovalo v obrazárni. Práve v týchto miestnostiach by sa nachádzala informačná tabuľa s QR kódom, pomocou ktorého si možno pozrieť prezentáciu s krátkou ukážkou z filmu.

Trasa ďalej pokračuje na Zámocké schody, kde na návštevníkov čakajú ukážky z rozprávok Pán a hvezdár a Fantaghiro. Na zámockých schodoch sa v jednej z častí rozprávky o Fantaghiro odohrala bojová scéna, v ktorej spolu súperili princezná spolu s kráľovskými vojakmi proti vojakom zlej kráľovnej. Na tomto mieste by bola vytvorená ďalšia aktivita – šermovanie.

Bojnický zámok sa objavil aj vo filmovej rozprávke **Šialene smutná princezná**, v ktorom predstavoval Dobromyslov hrad. Na hradbách, ktoré sú v skutočnosti strechou Huňadyho paláca, ohlasoval Trubač príchod kráľa Jindřicha. Tu by bola okrem ďalšieho QR kódu s ukážkami filmových scén pre návštevníkov pripravená aktivita, ktorá spočíva v prekonaní pripravených prekážok a vyslobodenie princeznej. V rozprávke možno vidieť aj jazierko s vežičkou pri zámku. Po vrbe, ktorá pri ňom v tom čase rástla tajne vyliezol princ Václav, aby videl, kde sa nachádza komnata princeznej Heleny. Princ však spadne do jazierka a tak ho chytia strážne. Následne ho po cestičke v Zámockom parku vojaci odvedú do väzenia.

V zámockom parku sa návštevníci opäť stretnú s hvezdárom, ktorý postrácal hviezdy. Za pomoc pri ich hľadaní, čaká detských návštevníkov ďalšia kartička.

Priestory Bojnického zámku sa objavili aj v historicko-dobrodružnom filme **Svet bez konca**, pokračovaní série Piliere Zeme, v ktorom predstavujú stredoveké sídlo anglických kráľov. Stredný hrad zámku predstavoval Westminsterský palác v Londýne a druhé nádvorie taliansku Florenciu. Práve na týchto miestach by sa opäť nachádzala informačná tabuľa s QR kódom, ktorý obsahuje krátke video a ukážky z natáčania filmu.

Najnovšie sa Bojnický zámok dostáva do povedomia nielen slovenských ale i zahraničných divákov vďaka videoklipu, ktorý tu k svojej najnovšej pesničke natočila speváčka Celeste Buckingham. S hudbou súvisí aj aktivita pre toto stanovište. Deťom, ktoré zaspievajú ľubovoľnú pesničku, pribudne do zbierky ďalšia kartička.

Na konci prehliadky sprievodca deťom spočíta nazbierané kartičky, a podľa ich počtu im odovzdá odmenu.

Bojnice a ich okolie ponúkajú okrem navrhovanej Rozprávkovej cesty viaceré možnosti trávenia voľného času. Pre deti je nepochybne atraktívna ZOO, v ktorej môžu vidieť zvieratá z celého sveta.

Popri návšteve Bojníc, možno zájsť aj do neďalekého Hornonitrianskeho banského skanzenu - bane Cigel'. Okrem zaujímavej prehliadky a absolvovania cesty akú dennodenne zažívajú baníci pri svojej práci, majú možnosť vidieť aj priestory, v ktorých sa natáčala Fantaghiro.

Možnosť aktívneho oddychu pre deti aj dospelých ponúka termálne kúpalisko Čajka, ktoré ponúka peknú scenériu Bojnického zámku. Návštevníci si tu môžu zahrať volejbal, futbal, ale aj obrí šach, pre deti je k dispozícii detské ihrisko.

ZÁVER

Cestovný ruch sa v súčasnosti stáva dôležitým prvkom rozvoja životnej úrovne obyvateľov. So zmenou životnej úrovne obyvateľov a rastúcimi skúsenosťami účastníkov súčasne rastú aj ich očakávania. Požiadavky, hodnoty a formy uspokojovania základných a vyšších potrieb účastníkov cestovného ruchu sa menia. Ľudia čoraz viac hľadajú aktivity, ktoré im umožnia uniknúť zo všedných dní, z pracovného a rodinného stereotypu. Vyhľadávané sú aktivity, ktoré prinášajú nevšedné dojmy, pocity a skúsenosti. K novým trendom v produktoch a službách cestovného ruchu, ktoré sa v súčasnosti dostávajú do popredia tak patrí orientácia na zážitky.

Uskutočnená analýza existujúcich foriem zážitkového cestovného ruchu v Trenčianskom kraji preukázala, že vybraný kraj má veľký potenciál pre rozvoj tejto formy cestovného ruchu, čo nám potvrdila aj výskumná časť. Okrem toho nám dotazníkový prieskum priniesol pohľad účastníkov cestovného ruchu na súčasný stav zážitkového cestovného ruchu, na aktivity, ktoré im v kraji chýbajú a ktorých rozvoj by najviac uvítali.

Analýza existujúcich foriem zážitkového cestovného ruchu v Trenčianskom kraji spoločne s výskumnou časťou predstavovala prínos pre tvorbu nových produktov, ktoré v účastníkoch vyvolajú pocit zážitku a spokojnosti.

Prvé dva navrhované produkty súvisia s pobytom v prírode. Produkt na bicykli za zlatou rybkou predstavuje cykloturistiku v spojení s rybníkmi, ktoré sa v kraji nachádzajú. Samotný návrh je doplnený o ďalšie aktivity, ktoré návštevníci môžu absolvovať, a tiež atraktivity, ktoré môžu v okolí navštíviť.

Trenčiansky kraj má vhodné prírodné, historické a kultúrne predpoklady pre rozvoj agroturistiky a vidieckeho cestovného ruchu. Disponuje nádherným prírodným prostredím, históriou a atraktivít, ktoré ponúkajú návštevníkom množstvo zážitkov. Druhý navrhovaný produkt, preto súvisí práve s touto formou cestovného ruchu a konkrétne sa zameriava na pobyt v prírodnom prostredí za účelom jazdeckva.

Prehliadky kultúrnych pamiatok sú zvyčajne strohé, pre účastníkov mladších vekových kategórií často nezábavné, postrádajú nápaditosť, a preto je potrebné zmeniť spôsob ich prezentácie. Tretí produkt súvisí s kultúrno-historickou pamiatkou

Bojnickým zámkom. Návštevníci sa v rámci produktu menia z pasívnych prijímateľov na aktívnych účastníkov. V rámci produktu sú pre návštevníkom pripravené rôzne aktivity, ktoré si vyžadujú zvýšenú mieru participácie.

Pre rozvoj cestovného ruchu na území Trenčianskeho kraja je potrebné zamerať sa na vytváranie komplexných produktov, ktoré spájajú zážitky a zábavu so vzdelávaním a oddychom. Je potrebné vytvárať produkty a kombinácie služieb, ktoré stimulujú ľudí k návšteve, a tak, aby sa turista zdržal v regióne čo najdlhšie. Tvorba takýchto produktov a služieb vyžaduje spoluprácu jednotlivých zariadení cestovného ruchu, a tiež podporu kraja v súvislosti s regionálnym rozvojom, napríklad podpora rozvoja cyklodopravy a cykloturistiky, ktorá je v súčasnosti nedostačujúca.

ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV

Zoznam použitých slovenských zdrojov

- BALÁŽOVÁ, E., PAPCUNOVÁ, V., JARÁBKOVÁ, J. *Cestovný ruch a samospráva*. 1. vyd. Nitra: Minicipalia, a.s., 2007. ISBN 978-80-8069-862-1.
- BOROVSKÝ, J., SMOLKOVÁ, E., NIŇAJOVÁ, I. *Cestovný ruch: trendy a perspektívy*. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2008. ISBN 978-80-8078-215-3.
- DUBSKÁ, M. Emócie a tvorba zážitkov v kultúre a cestovnom ruchu. In: ČUKAN, J. a kolektív. *Kontexty kultúry a turizmu*. Nitra: Filozofická fakulta Univerzita Konštantína Filozofa, 2011, roč. 5, č. 1. ISSN 1337-7760.
- GUČÍK, P. *Cestovný ruch – Úvod do štúdia*. 1.vyd. Banská Bystrica: DALI-BB, s.r.o., 2010. ISBN 978-80-89090-80-8.
- HABÁN, M., OTEPKA, P. *Agroturistika*. 1. vyd. Nitra: SPU, 2004. ISBN 80-8069-451-6.
- HANUŠIN, J. *Poznávame Slovensko: Trenčín a okolie*. 1. vyd. Bratislava: DAJAMA, 2005. ISBN 80-89226-02-7.
- KALAFUSOVÁ, I. *Chránená krajinná oblasť Strážovské vrchy*. Krásky Slovenska. 2013, roč. 90, č. 11-12. ISSN 0323-0643.
- NOVACKÁ, Ľ., KULČÁKOVÁ, M. *Klient v cestovnom ruchu*. 1.vyd. Bratislava: Eurounion, 1996. ISBN 978-80-85568-60-8.
- ORIEŠKA, J. *Kongresové služby a animácia v cestovnom ruchu*. 2. vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá, 2013. ISBN 978-80-10-01975-5.
- ORIEŠKA, J. *Služby cestovného ruchu I*. 2.vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá, 2012. ISBN 978-80-10-02306-6.
- ORIEŠKA, J. *Služby cestovného ruchu II*. 1.vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá, 2011. ISBN 978-80-10-02030-0.
- PLESNÍK, P. *Vymedzenie a ocenenie regiónov cestovného ruchu*. 1.vyd. Bratislava: Ekonóm, 2008. ISBN 970-80-225-2476-6.

VRZGULOVÁ, B. *Trenčín a okolie: Turisticko-informačný sprievodca*. 1. vyd. Bratislava: Tourservis, 1994. ISBN 80-966988-2-6.

Zoznam použitých zahraničných zdrojov

KOTÍKOVÁ, H. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. 1.vyd. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4603-6.

NOVÁČIK, K. *Památky ve 21. století - Jejich význam, využití, obnova a ochrana*. Brno: Občanské sdružení Pomněnka a Historicko-Astronomická Společnost v nakladatelství Mravenec, 2010. ISBN 978-80-86994-99-4.

PÁSKOVÁ, M, ZELENKA, J. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002. ISBN 978-80-2390-152-8.

TARSSANEN, S. *Handbook for experience staggers*. 5. vyd. Rovaniemi: LEO, Lapland Center of Expertise for the Experience Industry, 2009. ISBN 978-952-5585-66-7

Zoznam použitých internetových zdrojov

ARTFILMFEST, *Charakteristika Art Film Festu* [online] [cit. 2014-01-20] Dostupné z: <http://www.artfilmfest.sk/festival/o-festivale/>

KOLEKTIV AUTORŮ. *Destinační management a vytváření produktu v cestovním ruchu – Zážitkový cestovní ruch*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008, s. 34. [online].[cit. 2014-01-02]. Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/f00fb5f5-0898-44fc-b88e-3c58d682908b/GetFile_3.pdf

MUZEUM.SK. *Historicky významné mestá a obce Trenčianskeho kraja: Trenčín*. [online].[cit. 2013-12-12]. Dostupné z: <http://www.muzeum.sk/?obj=mesto&ix=1tn>

SACR. *Analýza dovolenkového správania sa obyvateľstva Slovenska*. [online].[cit. 2014-01-21]. Dostupné z: http://www.sacr.sk/odborna-verejnost/analyzy-a-statistiky/prieskumy-a-analyzy/?no_cache=1&cid=1165&did=2636&sechash=6ebaad87

SACR. *Marketingová stratégia SACR 2014-2020*. [online] © 2008 [cit. 2014-01-21].
Dostupné z: http://www.sacr.sk/odborna-verejnost/analyzy-a-statistiky/marketingova-strategia/?no_cache=1&cid=1162&did=8620&sechash=cf7ba7a2

SAŽP, *Doprava – Stav dopravnej infraštruktúry Trenčianskeho kraja*, [online] [cit. 2013-12-28]. Dostupné z:
<http://www.sazp.sk/slovak/periodika/sprava/kraje/trencin/doprava.htm>

SAŽP, *Základné informácie o území*, [online] [cit. 2013-12-28]. Dostupné z:
<http://www.sazp.sk/slovak/periodika/sprava/kraje/trencin/zaklInf.htm>

ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Obyvateľstvo v Slovenskej republike a krajoch SR – Vybrané výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011*, [online] [cit. 2013-12-28]. Dostupné z: <http://portal.statistics.sk/files/obyvatelstvo-slovenskej-republike-krajoch-sr.pdf>

ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *V Trenčianskom kraji žije najviac obyvateľov 32 ročných*. [online] © 21.11.2012 [cit. 2013-12-28]. Dostupné z: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=56810>

ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Základné ukazovatele za ubytovacie zariadenia cestovného ruchu SR za 1.-3. Štvrťrok*. [online] © 2008 [cit. 2013-12-28] Dostupné z:
http://portal.statistics.sk/files/Sekcie/sek_500/cr/2013/3q2013.pdf

SACR. *Kapacity a výkony ubytovacích zariadení cestovného ruchu v členení podľa druhu zariadení za rok 2010-2012 podľa VU*. [online] © 2008 [cit. 2013-12-28]
Dostupné z: http://www.sacr.sk/odborna-verejnost/analyzy-a-statistiky/statistiky/?no_cache=1&cid=1163&did=8451&sechash=6deff45a

Stajňa CEDOS Trenčín, *Jazdecký klub* [online] [cit. 2014-01-20] Dostupné z:
<http://www.stajnacedos.sk/akcie/>

ROKOVANIE VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Analýza sociálno-ekonomickej situácie Trenčianskeho samosprávneho kraja a návrhy na zlepšenie v sociálnej a hospodárskej oblasti*. [online] © 2010 [cit. 2013-12-28] Dostupné z:
www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/MaterialyZip/22958

TRENČIANSKY SAMOSPRÁVNY KRAJ. *Kúpeľníctvo*. [online].[cit. 2013-12-07].
Dostupné z: http://www.tsk.sk/cestovny-ruch/kupelnictvo.html?page_id=2289

TRENČIANSKY SAMOSPRÁVNY KRAJ. *Nominácie na 7 divov TSK*. [online].[cit. 2014-01-25]. Dostupné z: http://www.tsk.sk/cestovny-ruch/sedem-divov-trencianskeho-samospravneho-kraja/nominacie-na-7-divov-tsk.html?page_id=9353

TRENČIANSKY SAMOSPRÁVNY KRAJ. *Trenčiansky samosprávny kraj*. [online].[cit. 2013-12-07]. Dostupné z: http://www.tsk.sk/trenciansky-samospravny-kraj.html?page_id=116

ZOZNAM OBRÁZKOV A GRAFOV

Zoznam obrázkov

Obrázok 1: Pyramída prístupu k zážitkovej turistike.....	14
Obrázok 2: Trenčiansky kraj.....	21
Obrázok 3: Stručný prehľad atraktivít Trenčianskeho kraja.....	30

Zoznam grafov

Graf 1: Respondenti podľa pohlavia.....	52
Graf 2: Respondenti podľa vekovej kategórie.....	53
Graf 3: Respondenti podľa okresu.....	54
Graf 4: Obľúbené voľnočasové aktivity.....	54
Graf 5: Dovolenkový motív.....	55
Graf 6: Pojem zážitkový cestovný ruch.....	56
Graf 7: Účasť na zážitkovom cestovnom ruchu.....	57
Graf 8: Záujem o účasť na zážitkovom cestovnom ruchu.....	58
Graf 9: Chýbajúca forma zážitkového cestovného ruchu.....	60
Graf 10: Navrhované produkty zážitkového cestovného ruchu.....	63

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha A – Dotazník	I
Príloha B – Mapa jazdeckého okruhu	IV
Príloha C – Mapa cyklistickej trasy	V

PRÍLOHY

Príloha A – Dotazník

Dobrý deň,

V súvislosti s prieskumom záujmu o zážitkový cestovný ruch v Trenčianskom kraji, ktorý umožní identifikovať atraktivitu kraja z hľadiska zážitkových aktivít, by som Vás chcela poprosiť o vyplnenie nasledovného dotazníka. Dotazník je anonymný, výsledky budú použité len na účel diplomovej práce a jeho vyplnenie Vám zaberie len pár minút. Prosím, označte vždy iba jednu odpoveď.

Ďakujem za Váš čas a spoluprácu.

1. Akým aktivitám sa najradšej venujete vo voľnom čase?

- relax
- kultúra
- šport
- iné:

2. Čo je pre Vás hlavným dovolenkovým motívom?

- relax
- šport
- spoznávanie nových miest
- kultúra/história
- iné:

3. Čo rozumiete pod pojmom zážitkový cestovný ruch?

- organizované podujatia (festivaly – hudobné, divadelné, filmové; jarmoky; a i.)
- tematické cesty (Hradná cesta, Matúšovo kráľovstvo)
- športové aktivity (horská turistika, cykloturistika, golf)
- adrenalínové aktivity (Bungee jumping, horolezectvo, parašutizmus; a i.)

- aktivity v prírode (poľovníctvo, rybárstvo)

pozn.: Zážitkovým cestovným ruchom možno rozumieť také aktivity, ktoré sa odlišujú od činností bežného života a v človeku vyvolávajú silné emocionálne zážitky.

Prosím, nemeňte na základe tejto definície Vašu odpoveď na otázku č. 3.

4. Zúčastnili ste sa už nejakej formy zážitkového cestovného ruchu? Ak áno, uveďte akej.

- áno:
- nie

5. Chceli by ste absolvovať zážitkový cestovný ruch?

- áno
- nie

6. Ste za rozvoj zážitkového cestovného ruchu v Trenčianskom kraji?

- áno
- nie

7. Aká forma zážitkového cestovného ruchu Vám najviac chýba v Trenčianskom kraji?

.....
.....

8. Ktoej z možných navrhovaných zážitkových aktivít by ste sa radi zúčastnili?

- vidiecka turistika a agroturistika (Cesta priateľstva človeka a koňa - jazdecko)
- aktivity v prírode – cykloturistika spojená s návštevou rybníkov
- kultúrno – zážitkový cestovný ruch (Rozprávková cesta po Bojnicksom zámku)

Teraz by som Vás chcela poprosiť o vyplnenie tzv. identifikačných údajov, ktoré poslúžia k spracovaniu a vyhodnoteniu dotazníka.

9. Pohlavie:

- muž
- žena

10. Veková kategória:

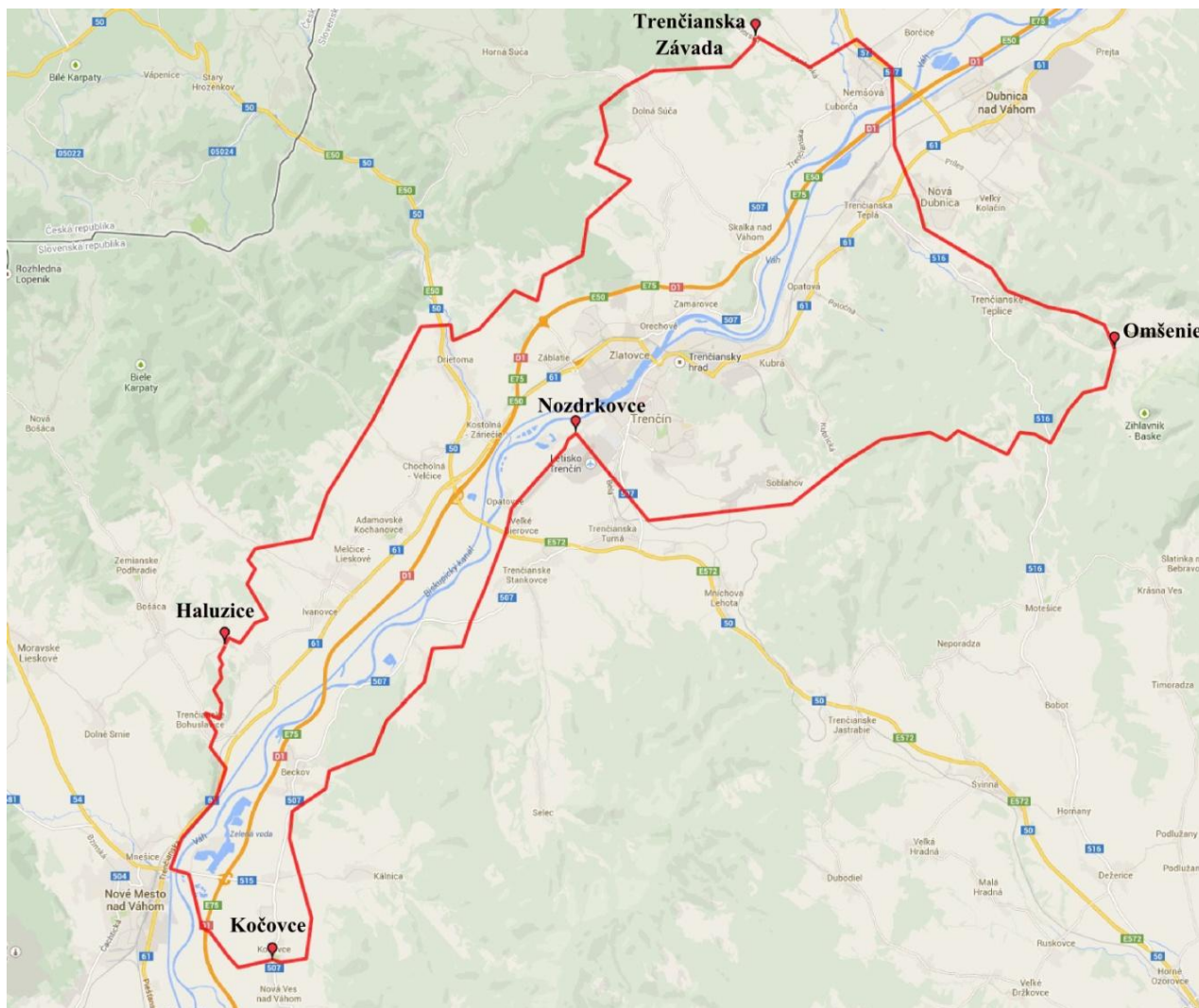
- 18 – 25
- 26 – 35
- 36 – 49
- 50 a viac

11. V ktorom okrese žijete?

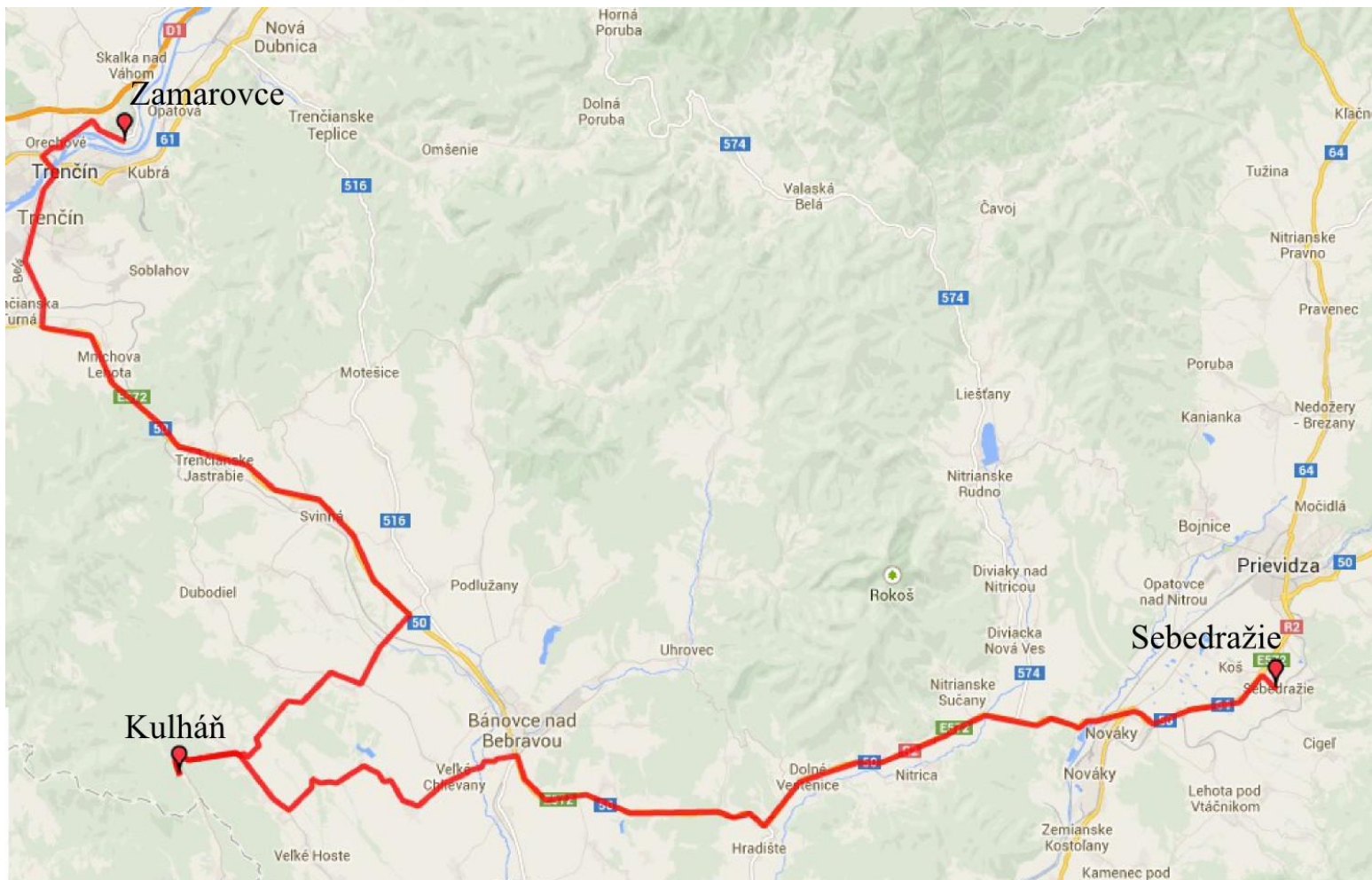
- Bánovce nad Bebravou
- Ilava
- Myjava
- Nové Mesto nad Váhom
- Partizánske
- Považská Bystrica
- Prievidza
- Púchov
- Trenčín
- iný:

Ďakujem

Príloha B – Mapa jazdeckého okruhu

Príloha C – Mapa cyklistickej trasy

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Meno autora: Daniela Jarabá

Odbor: Manažment cestovného ruchu

Forma štúdia: kombinovaná

Názov práce: Zážitkový cestovný ruch v Trenčianskom kraji

Rok: 2014

Počet strán textu bez príloh: 67

Celkový počet strán príloh: 5

Počet titulov slovenských použitých zdrojov: 13

Počet titulov zahraničných použitých zdrojov: 4

Počet internetových zdrojov: 16

Vedúci práce: RNDr. Antónia Dvoranová